Gooik en De Dobbeleer tussen 1575 en 1625

In een zuidwestelijke uithoek van het hertogdom Brabant ligt in de Middeleeuwen Gooik, grenzend aan het graafschap Vlaanderen en het graafschap Henegouwen. Het vormde een eigen heerlijkheid en kende een typisch agrarisch bestaan dat zich voltrok op de vele akkerlanden en weilanden. Het is hier dat families De Dobbeleer woonden en werkten.

Het lokale landschap en de heerlijkheid

Gooik ligt in het Pajottenland in een golvend landschap dat langgeleden gevormd werd toen de zee vanuit het noorden nog een groot deel van Vlaanderen overspoelde. Er werden toen klei- en zandsubstraten afgezet. Op het einde van de ijstijden zouden noordenwinden hier lokaal alles bedekken met een fijnkorrelige leemdeklaag, later begroeid met grasvlakten. De eerste afwateringsbeken zoals de Molenbeek sneden zich door het landschap. Toen het klimaat verbeterde na de laatste ijstijd zou alles nog bedekt worden met uitgebreide bossen.[1]

De parochie of het dorp Gooik met een oppervlakte van 1013 bunders[2] (=ongeveer 13 km²) werd omgeven door Pamel en Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek in het noorden, Sint-Kwinten-Lennik in het oosten, Oetingen, Leerbeek en een stukje Kester in het zuiden, en door Lieferinge, Neigem en Meerbeke[3] in het westen. Deze laatste drie dorpen lagen in het toenmalige graafschap Vlaanderen, terwijl Oetingen en Kester[4] binnen het Land van Edingen lagen (=graafschap Henegouwen).

Gooik ingedeeld in secties op de oude Knaap-kaart (1830-1834)[5]

[1] M. Van Stappen, De verdere evolutie van de mens in het Plioceen; Het Pleistoceen: de eerste tweevoeter zet voet aan de grond in onze streken, www.stap-brug.be

[2] G. Renson, De meierij van Gaasbeek, Eigen Schoon en de Brabander, 1970, P. 420. 1 bunder=4 dagwand=400 roeden=132 are.

[3] Neigem en Meerbeke lagen in het Land van Wedergrate, net zoals het wat verderop gelegen Denderwindeke.

[4] De huidige fusiegemeente Gooik omvat ook nog Kester, Oetingen en Leerbeek.

[5] www.heemkunde-gooik.be

Al vrij vroeg in de Middeleeuwen vormde het dorp een eigen heerlijkheid binnen het Land van Gaasbeek. Binnen zijn territorium kon de heer van Gooik gezag uitoefenen over de dorpsbewoners en zeker voor de meesten onder hen bepaalde rechten afdwingen zoals het opeisen van het beste hoofd (= belangrijkste deel bij een overlijden), of het laten presteren van bv. een dag arbeid op vraag van de heer. Een groot deel van de heerlijkheid bestond uit cijnsgronden waarvoor een jaarlijkse en erfelijke cijnsbelasting diende betaald te worden. Het dorpsbestuur bestond uit een schepenbank van zeven schepenen, voorgezeten door een drossaard of baljuw die de heer zelf vertegenwoordigde. Een meier voerde de beslissingen van de schepenen uit, in Gooik viel deze functie wel samen met die van baljuw wat niet overal zo was.

Sinds de dertiende eeuw was de heerlijkheid Gooik een leen van de heer van Gaasbeek, wat dus wilde zeggen dat de heer het feodaal gezag van de heer van Gaasbeek moest aanvaarden en hem dus trouw moest blijven. Gooik kwam in de 15de eeuw dan in handen van de familie Taye, die ook het erfelijk meierschap (1591) had verworven. Naast de lagere graden van de rechtspraak[6] kwam ook begin 17de eeuw de hogere rechtspraak[7] in hun handen, waardoor de relatie met het Land van Gaasbeek er wel heel summier begon uit te zien.[8] Ook palmden ze de hofhongerij in, een uitgestrekt cijnsland van de abdij van Nijvel en dat o.a. onder Gooik en Lennik was gelegen. Op het grondgebied van Gooik waren er ook percelen die in het bezit waren van andere heren. Zo hadden de heren van Oetingen verschillende gronden en hofsteden in hun bezit.[9] De *ghehuchten van op de Woestijne ende Quakenbeke* vielen onder het cijnsrecht van de heer van Gaasbeek zelf.[10] In 1651 kreeg de heer van Gooik van de Spaanse koning ook de titel van baron, vanaf dan sprak men van de baronnie Gooik.[11] Op het einde van de 16de eeuw was Jacobus Taye de heer van Gooik, hij was gehuwd met Juliana de

---

[6] Naast vooral financiële zaken hield het dorpsbestuur zich bezig met wat men de burgerlijke of civiele rechtspraak noemde zoals geschillen in geldzaken (contentieuze rechtspraak) of bekrachtigingen van aankopen en verkopen in de zogenaamde goedenissen (willige rechtspraak). Het leenhof was bevoegd voor de criminele rechtspraak (de drie graden). In: F.Geysen, Inventaris van het archief van de schepenbank en het leenhof van Gooik (1353-1797), RAB. Tot 1961 verbleven de Gooikse archieven in de gemeente zelf en waren ze in een niet al te beste toestand. Nadien werden ze overgebracht naar het Algemeen Rijksarchief. Een eerste deel van het archief werd al in 2001 geïnventariseerd door W. Buntinx, E. Put, A. Vanrie, Inventaris van de schepengriffies van Vlaams-Brabant, RAL (met hier in de oude nummering van de schepenbrieven). Voor deze bijdrage zijn vooral de nummers 3405 (1628-35) en 3406 (1647-59) gebruikt, en het nummer 59 (minuten) voor de periode 1593-1650. Jammer genoeg is er dus een groot deel van de Gooikse kopen en verkopen niet bewaard gebleven. In het nummer 59 zijn de oudste archiefstukken een pachtcontract uit 1593 en een testament uit 1600 (met hierin o.a. vermelding van *thuys van den postmeester opde savel,* ook van Daniel Vander Kelen, kleermaker en Petrus de Raet, kousenmaker, als getuigen.

[7] Jaspar Taye kocht in 1601 het octrooi van Maria van Horne om doodvonnissen met het zwaard te beslechten. In: G. Renson, De relatie Gaasbeek-Gooik, Gasebeca, 1994, P. 116.

[8] G. Renson, De relatie Gaasbeek-Gooik, Gasebeca, 1994, P. 117.

[9] Er is sprake van de hofstedes Malesijn en Artshove (of Garsenhove?), in: F. Geysen, ibidem. Hiervoor werden er akten geregistreerd, zowel voor de schepenbank van Gooik als deze van het Hernegewoud.

[10] G. Renson, De relatie Gaasbeek-Gooik, Gasebeca, 1994, P. 116. Er is sprake van een kleine cijns *van 8 myt en drij brooden Lovens ende vier capuijnen* (=kapoenen). Quakenbeke lag in het oosten van het dorp, de Woestijne in het noordwesten, zie verder ook de Ferrariskaarten. De heer van Gaasbeek had ook nog een meers van 3 dagwand, *eensdeels saey-landt, ghelegen onder Goycke voorschreven, in t Gensbroeck ghenaempt den Biesmeers verpacht zijnde voor achtien rins ghelden (*=Rijnsgulden*) sjaers.* Te *Toplombeke (*=gehucht Oplombeek in het noordoosten*)* was er ook nog het pachthof *te Abergelingen met noch drije bunderen ende twee dachwanden leengoet* in zijn bezit. Dit laatste hof wordt als *t'hoff te Mergelingen* als een achterleen omschreven in een 17de eeuws document. In: G. Renson, Lijst van personen die achterlenen houden van de heer van Gaasbeek, Gasebeca, 1976, P. 10. En uiteraard wordt hier ook de familie Taye vermeld, *baenderheere van Goycke, die te leene hout vanden baenderheere van Gaesbeke de heerlijckheyt van Goycke voors. met alle haere toebehoorten mede oock tsweert ende die justitie te doene inde selve sijne heerlijckheyt.*

[11] F. Geysen, ibidem.

Boisot[12]. Hun zoon Gasparius Taye wordt in 1585 de nieuwe heer na het overlijden van zijn vader. Hij wordt in 1613 door aartshertog Albrecht geridderd.[13]

De heer beschikte ook over een leenhof dat bevoegd was voor de volglenen die op het Gooikse grondgebied waren ontstaan. Deze volglenen waren in handen van leenmannen die in tegenstelling tot cijnsgronden maar een eenmalige kost dienden te betalen bij de aankoop of de vererving[14] van het leen. Het waren ook deze leenmannen die in het leenhof zetelden, vaak combineerden ze dit ook met de taak van schepen.

Gooik was dus een van de 15 dorpen die behoorden tot de meierij van Gaasbeek, dat zelf een van de acht meierijen was van de ammanie van Brussel. In een document van 1686[15] worden verschillende dorpen beschreven. Er wordt overal een indeling gemaakt in zaailanden, weilanden, bossen en vijvers. Anderzijds wordt ook gespecifieerd hoeveel leengronden en cijnsgronden er zijn, wat het aandeel *vague* gronden is, en hoeveel *geamortiseerde*[16] gronden er zijn. Er was verder voor Gooik een watermolen en een windmolen, ook een brouwerij, vijf herbergen en negen winkels.

In de periode die we hier behandelen, speelden de troebele tijden die in onze streken ontstaan waren door het conflict tussen de noordelijke Nederlanden, ook de Republiek genoemd, en het katholieke Spanje, een grote rol.[17] Zo werd de heer van Gaasbeek, Filips van Egmond, door de staatse troepen gevangen genomen en werd zijn kasteel bezet. Nadien zou het in Spaanse handen komen. Het ganse Land van Gaasbeek zou het in die periode zwaar te verduren krijgen met rondtrekkende legertroepen die geregeld hun kampen ergens inrichtten, en met opgelegde oorlogsbelastingen. In 1586 kwam de heer van Gaasbeek terug in het bezit van zijn heerlijkheid en legde hij de eed van trouw af aan de Spaanse vorst.[18]

---

[12] Juliana de Boisot wordt tussen 1595 en 1614 in tal van Gooikse doopregisters vermeld als doopmeter. Zij wordt er *domina de Goyck* of *mijn vrouwe van Goyck* genoemd. In: W. Juwet, Gooik omstreeks 1600, 2003.

[13] W. Juwet, Gooik omstreeks 1600, 2003, P. 3. In deze brochure bevindt zich ook een afbeelding van de plaatselijke kerk en van het Middeleeuwse kasteel van de heren van Gooik. Het bevond zich nabij het dorpscentrum en werd in 1684 door de Fransen in brand gestoken. In: J. en L. De Weerdt, Goyck-De kerk en de kapel van de Woestijn, 1927, P. 5.

[14] Cijnsgronden en leengronden konden door de 'eigenaars' verkocht worden of bij een overlijden geërfd worden maar bleven in feite altijd nog de juridische eigendom van de heer zelf die de grond in leen had gegeven aan zijn vazal of het door zijn dorpsbewoners liet gebruiken.

[15] G. Renson, De meierij van Gaasbeek, Eigen Schoon en de Brabander, 1970, P. 419. Het document werd vermoedelijk opgemaakt om het *pondt gelt*, te bepalen. Dit bedroeg 5% (*den XXsten penninck*) op de waarde van verhandelde goederen. Voor sommige dorpen werd dit ook berekend, voor andere niet. Ook het bedrag aan tienden wordt gespecifieerd. En verder wordt voor Gooik de *huysinghe van den heer Pastoor* genoemd, terwijl *het huys van den heer affgebrant* is. In 1686 waren er in Gooik *cossaershuysen* (=huizen op cijnsgrond, het waren eerder hutten (*casa*) die door de heer ter beschikking gesteld werden). Ook in: F. Vennekens, Over de leenrechten der heeren van Gaasbeek, Eigen Schoon en de Brabander, 1913, P. 17.

[16] *Vague* gronden wijst vermoedelijk op braakliggende grond, geamortiseerde grond op geschonken percelen grond (bv. aan een kerkelijke instelling). Voor Gooik worden de groottes van de verschillende gronden gegeven. Waar de som hiervan voor andere dorpen overeenkomt met de totale oppervlakte van het dorp, is dit niet zo voor Gooik.

[17] Men spreekt van de 80-jarige oorlog (1568-1648) met heel wat aanhang in de Vlaamse steden in de strijd tegen Spanje. Nadat de Spaanse bezetter zijn macht kon herstellen, trokken heel wat Vlamingen weg uit onze streken.

[18] H. Van Dormael, Kasteel van Gaasbeek, 1988. In 1590 overlijdt Filips van Egmond en wordt zijn weduwe, Maria van Horne, *vrouwe* van Gaasbeek. Filips had net zoals zijn vader op een gegeven moment de kant van de Republiek gekozen in de strijd tegen Spanje. Zijn vader, Lamoraal van Egmond, zou hiervoor trouwens in 1568 samen met de graaf van Horne, onthoofd worden op de Grote Markt in Brussel.

Fragment uit de Ferrariskaart[19] met centraal het dorpscentrum. De schuin van onder naar boven lopende weg rechts is de Chaussée des Romaines (= Edingse steenweg). Rechts er van bevindt zich het gehucht Quakenbeke. Bovenaan deze kaart is de Gooikse windmolen getekend. Het gehucht Oplombeek –niet op deze kaart- bevindt zich iets noordelijk van deze molen. Links ligt het gehucht Terloo. De groengekleurde zones waren bossen, de gestreepte zones akkerland.

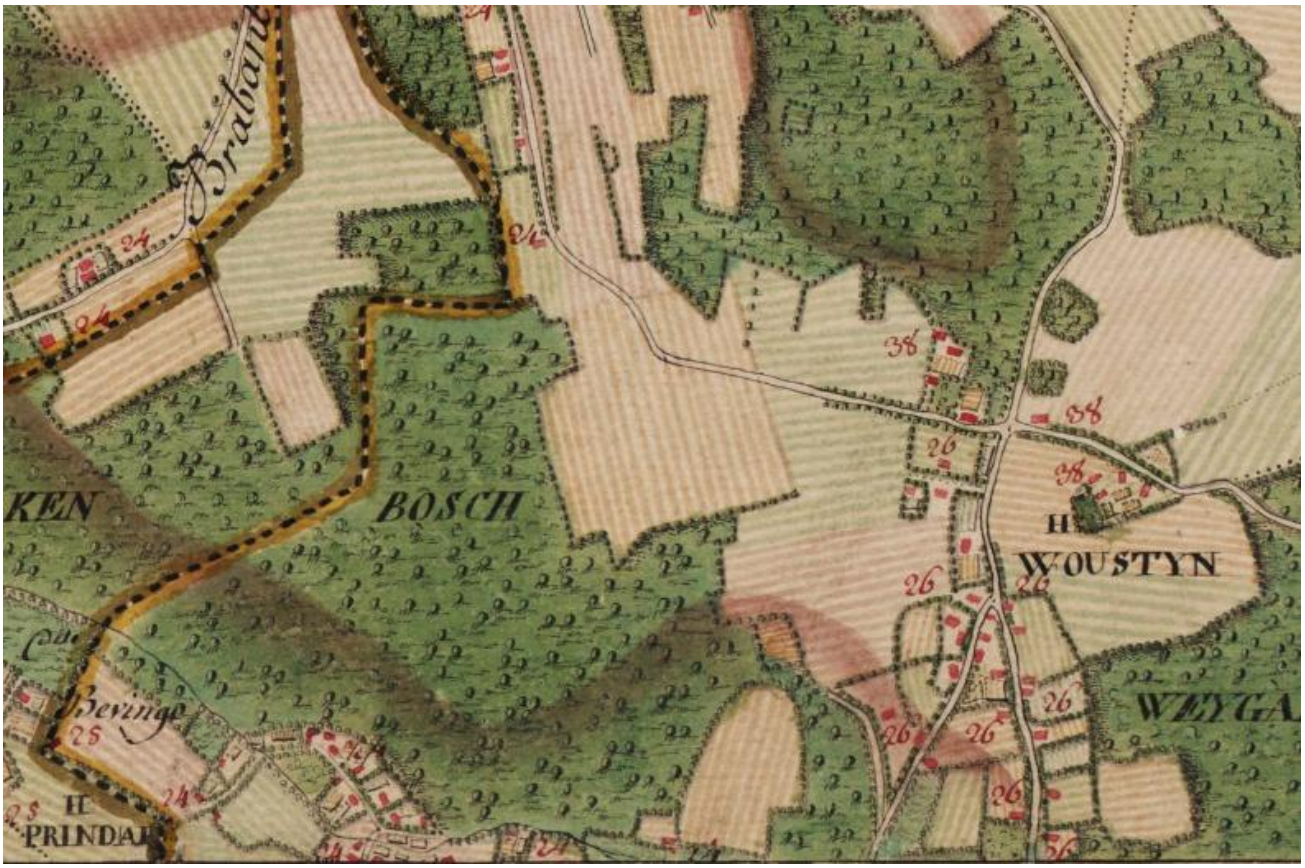
[19] Ferrariskaarten werden gemaakt in de periode 1771-1778 en geven nog een goed beeld van het Middeleeuwse dorp (http://belgica.kbr.be).

Fragment uit de Ferrariskaart met het dorpscentrum van Gooik. Rond de kerk ligt het ommuurde kerkhof. In het midden bovenaan lijkt een soort wip (schutters) te staan. Rechtsonder ligt een vijver en bovenaan links loopt de Molenbeek. Het cijfer 26 duidt op woningen die bediend worden door de pastoor van Gooik.[20]

Opvallend zijn nog de vele bospartijen tot in het dorpscentrum toe. Meer noordelijk lagen het Buyten Bosch en het Lambroeck Bosch.[21] In het noordwesten lag het Weygaertbosch waarvan de naam verwijst naar tgoet te Wijdegaten[22] dat in de Middeleeuwen in handen was van het riddergeslacht van Wijdegate uit Neigem. Meer naar de grens met Meerbeke ligt het gehucht Woestijn dat al in de 16de eeuw een eigen Woestijnkapel had.[23] Er werden ter plaatse toen ook al missen opgedragen door de onderpastoors van het meer nabijgelegen Neigem en Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek, ook door de Gooikse pastoor zelf. De kapel had blijkbaar ook zelf een aantal gronden in bezit.

[20] Sint-Kwintens-Lennik had nummer 28, Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek had nummer 27.
[21] Caerte Figurative, www.heemkunde-gooik.be.
[22] Tegenwoordig de Wijngaardhoeve genoemd, gelegen aan de Geraardsbergse Baan. In de buurt ligt ook het hoogste punt van Gooik (76 m). Het werd al in de 15de eeuw geschonken aan het klooster van Grobbendonk, en kwam in de 16de eeuw in handen van het *Sinte-Mertensclooster binnen Loeven*. In: L. De Weerdt, Gooik en omstreken, HOLVEO, 1976, P. 81.
[23] In een kerkrekening van 1561-1562 spreekt men van de *capelle van den heylichen cruyce in den wijngaert bosch*. In: J. en L. De Weerdt, Goyck-De kerk en de kapel van de woestijn, 1927, P. 30. Zie ook: F. Geysen, Inventaris van het archief van de schepenbank en het leenhof van Gooik (1353-1797), RAB, P. 59.

Fragment uit de Ferrariskaart met het gehucht Woestijn en rechts ervan nog de uitlopers van het Weygaertbosch. We zitten hier naar het noorden toe aan de grens met Pamel (cijfer 38). Naar het westen ligt de grens met het graafschap Vlaanderen. Het gehucht Prindael ligt er onder Neigem (cijfer 28). Het Hakenbosch ligt deels binnen Neigem en deels binnen Gooik.

De grens met Vlaanderen (links)) en Henegouwen (onder) op de Ferrariskaart. Rechts op de kaart is het gehucht Terloo aangeduid met er onder het Lombergbosch dat deels op het grondgebied van Leerbeek ligt (cijfer 42). Meer noordelijk loopt de Molenbeek richting Neigem, tussen het gehucht Haeghen en Eecke en het gehucht Bergenbroeck. De watermolen ligt langs de Molenbeek in de buurt van de grens met Neigem. Nog op te merken zijn de dorpskernen van Lieferinge (links, cijfer 21) en van Oetingen (onderaan, cijfer 19).

Een familie De Dobbeleer in Gooik

De oudste parochieregisters van Gooik dateren uit de periode 1591-1615 en bevatten de dopen uit die periode en een deel van de huwelijken (tot 1609). Een transcriptie in het Latijn werd in 2003 gemaakt door W. Juwet en U. Vannijvel, gevolgd door een eerste gezinsreconstructie 'Gooik omstreeks 1600'.[24] Van iets latere datum dateert de Gezinsreconstructie voor de gemeente Gooik met als auteurs Y. Wynants en P. De Clerck.[25] Wynants had als eerste alle gegevens uit de

[24] De originele parochieregisters zelf zijn blijkbaar spoorloos op dit moment. De Latijnse transcriptie –die ik hier zoveel mogelijk gebruikt heb- kan geraadpleegd worden op www.heemkunde-gooik.be. Zie ook W.Juwet, Gooik omstreeks 1600, 2003. Soms wijkt deze transcriptie af van de andere door Wynants.

[25] Y. Wynants, P. De Clerck, Gezinsreconstructie voor de gemeente Gooik, 2007. Dit werk bevat een handige alfabetische namenindex, ook van de vermelde doop- en trouwgetuigen, en maakt ook gebruik van de oudste Gooikse parochieregisters, aangevuld met latere gegevens. Op de site van het Rijksarchief zijn enkel de dopen vanaf 1651 en de huwelijken en overlijdens vanaf 1754 te raadplegen (met een index voor de huweljjken en overlijdens vanaf 1651). Op www.heemkunde-gooik.be zijn er nog transcripties voor de dopen 1630-50 en 1651-96, voor de huwelijken uit de periodes 1628-29, 1643, 1650 en 1678-1739, en voor de overlijdens uit de periode 1630. Dus globaal gezien is er wel wat terug te vinden, maar wel fragmentarisch en mits enig

parochieregisters en de burgerlijke stand manueel overgebracht op gezinsbladen. Dertien mappen van acht cm dik (!) werden dan door een tiental vrijwilligers van de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde (Leuven) in 2003 in PRO-GEN-bestanden gebracht. Alle akten werden nog eens gecontroleerd met de gegevens en na het wegwerken van een aantal dubbels bleven er ongeveer 22.000 Gooikse gezinnen en 5.500 relaties over. Ook hier al werd al de melding gemaakt dat de 17de eeuwse registers 'soms onbetrouwbaar' zijn. Nog op te merken rond het toch belangrijke oudste parochieregister uit de periode 1596-1615 is het volgende. Blijkbaar is het in de loop van de 17de eeuw een tijdje zoek geweest na een ontlening. De Gooikse pastoor in 1716 kon het terugvinden in de archieven van de Raad van Brabant en maakte kopijen in het Latijn op basis van de oude versleten registers.[26] Het is blijkbaar dit 18de eeuwse archiefstuk dat zowel door Wynants en door Juwet en hun collega's zijn geraadpleegd.

Uit de oude doopregisters kon een eerste familie De Dobbeleer gereconstrueerd worden:

Judocus[27] De Dobbeleer, °ca 1540, +voor 1592, gehuwd circa 1560 met Catharina Goossens (+na 1609) met als kinderen[28]:

- Joannes, °ca 1560, +na 1613, gehuwd voor 1592 met Jacobina NN (+na 1613)
- Arnoldus, °ca 1560, +Gooik (G) ca 1632, gehuwd te Gooik 1597 met Catharina Timmermans (+na 1650)
- Carolus, °ca 1565, +na 1631 en voor 1648, gehuwd voor 1609 met Joanna Brauwers (+na 1648)
- Theodorus (*Dierick*), °ca 1570, +Pamel 1648, gehuwd te Pamel ca 1595 met Anna Hendrix (+Pamel 1633)

---

zoekwerk. Het is aan te bevelen –en indien mogelijk- om de originele akten te controleren. Bij het opstellen van deze tekst heb ik kunnen merken dat men bv. vaak van de oudste Gooikse registers vertrekt maar dat de transcripties kunnen verschillen afhankelijk van de auteurs! Vermoedelijk zijn er ook door de pastoor in 1716 transcriptiefouten gebeurd.

[26] P. De Clerck, Inleiding Gezinsreconstructie Gooik, P. 5. Vrij vertaald uit het Latijn: "Omdat de doopboeken helemaal gescheurd en versleten zijn, deels door muizen opgegeten en niet op de juiste wijze opgesteld, en ook met schade in de tijd vaak verplaatst en inmiddels werden de namen van de dopelingen op briefjes geschreven.
Daarom heb ik Jan Jozef Van Dalem pastoor van de parochiekerk van Sint Niklaas in Gooik alles in het werk gesteld om deze briefjes te verzamelen en de namen van de dopelingen op de juiste wijze op te schrijven. Er moet worden op gewezen dat ik in de eerste boeken de achternamen van de moeders van de gedoopte kinderen niet heb bijgevoegd, en wel omdat ik die niet kon toevoegen.
De opvolgers wezen ook gewaarschuwd dat bepaalde doopboeken, en soms ook trouwboeken, van deze kerk door de heer baron naar Brussel werden overgebracht bij de Raad van Brabant en dat voor misschien wel 25 jaar. Ze zijn bewaard bij een zekere notaris of bestuurder. Maar dan, hoewel ik de voornoemde boeken niet kon vinden, heb ik toch de grootst mogelijke nauwkeurigheid aan de dag gelegd en de hulp en het gezag ingeroepen van de heer Crysper, kanselier van Brabant en ook onze moderne baron."

[27] In 1592 wordt Catharina Goossens aangeduid als weduwe van Judocus De Dobbeleer. Bij de doop van een kind van zijn zoon Joannes wordt deze laatste aangeduid als Joannes junior. Rond die tijd woonde er een oudere Joannes in het dorp, die blijkbaar geen familieverwant was.

[28] Op de website van De Dobbel-Beker (DDB), www.dobbel-beker.be staan ook dochters Anna en Maria vermeld. Zie hiervoor verder in deze tekst.

- Catharina, °voor 1579, +na 1630, gehuwd te Gooik 1599 met Mattheus Appelmans (+na 1630)[29]. Zij verkopen in 1630 nog stukken land.[30]
- Elisabeth[31], +na 1602, X Joannes Timmermans

1/De oudste zoon Joannes[32] huwt met een zekere Jacobina NN[33]–waarvan de familienaam toen niet door de pastoor[34] vermeld werd- en volgende kinderen werden in dit gezin geboren –met telkens vermelding van de dooppeter en –meter-:

- Dierick, °G 1592 (Theodorus Cool, Anna De Dobbeleer)
- Judocus, °G 1595 (Gerardus de Roye, Judoca Vetsuypens)
- Catharina, °G 1597 (Andreas Coel, Catharina De Dobbeleer (=tante))
- Adriana, °G 1600 (Mattheus Appelmans (=oom), Barbara Neeten)
- Cornelius, °G 1602 (Cornelius Keelmans, Elisabeth *uxor* Joannes Timmermans)
- Joannes, °G 1603 (Cornelius Van der Kelen, Catharina De Dobbeleer *uxor* Mattheus Appelmans (=tante))
- Carolus, °G 1605 (Carolus De Dobbeleer (=oom), Anna *uxor* Joannes De Dobbeleer (zie verder))
- Jacobus, °G 1608 (Dns. Petrus Van Lathem (=kapelaan[35]), Dna Juliana Bosoth (=*vrouwe* van Gooik))
- Arnoldus, °G 1610 (Arnoldus De Dobbeleer (=oom), Joanna *uxor* Carolus De Dobbeleer (=tante))
- Joanna, °G 1613 (Judocus De Dobbeleer (zie verder), Joanna *uxor* Carolus De Dobbeleer (=tante))

Op te merken is dat bij de geboorte in 1600 de vader als Joannes *junior* wordt aangeduid en dat de moeder in 1600 als Carolina[36] genoemd wordt. Vermoedelijk is dit laatste een gevolg van een verkeerde transcriptie of mogelijk zelfs van een foutieve registratie door de oorspronkelijke pastoor. Zoals al gezegd is dit moeilijk nog te verifiëren doordat de originele registers spoorloos zijn. In de

[29] Catharina De Dobbeleer wordt als meter genoemd op 5 en 9 oktober 1595,ook op 24 augustus 1597. Bij haar ondertrouw op 30.9.1599 is Joannes Van Lathem alias Merckens getuige (zie verder de familie Van Lathem, hij was gehuwd met Maria Appelmans, vermoedelijk een zuster van Mattheus). Bij de trouw op 24 oktober is hij terug getuige samen met een zekere Zacharias Zegers).

[30] Schepenbank Gooik, Rijksarchief Leuven (RAL), Goedenissen, nr.3405, f°131v. Verkoop van ½ bunder en ½ dagwand land op *d'breevelt* grenzend aan o.a. land van de armen van Gooik en aan land van *st elooi binnen brussel,* verder van ½ dagwand land *opt streylant* grenzend aan o.a. Guillelmus de Mol en aan de erfgenamen van Joannes Timmermans. De armentafel van Gooik had blijkbaar zelf verschillende percelen in haar bezit. Sint-Elooi verwijst naar het Brusselse gasthuis. De kopers waren Joannes De Dobbeleer en zijn echtgenote Bertelina vander Kelen (zie verder in Bijdrage over Sint-Kwintens-Lennik).

[31] Elisabeth De Dobbeleer wordt nog op 27 juli 1600 vermeld als doopgetuige bij een kind van Joannes Zacharie en zijn echtgenote Gertrudis. Er is geen verdere informatie over deze Elisabeth beschikbaar. Mogelijk kan Elisabeth *uxor* Joannes Timmermans –die een paar keer voorkomt als doopgetuige- ook slaan op Elisabeth Huygens die de moeder is van Catharina Timmermans (XArnoldus De Dobbeleer).

[32] Joannes wordt zelf niet als doopgetuige bij zijn broers genoemd, enkel als huwelijksgetuige bij zijn broer Arnoldus. Hij moet overleden zijn na de geboorte van zijn jongste kind in 1613. De naam Joannes De Dobbeleer komt als getuige in de Gooikse parochieregisters verschillende keren voor tussen 1594 en 1613. Hij wordt ook niet meer genoemd in de onderzochte schepenregisters (vanaf 1628).

[33] Jacoba uxor Joannes De Dobbeleer is als doopmeter vermeld in 1598 (2 augustus).

[34] Er zijn niet veel gegevens bekend omtrent de pastoors uit die periode. Rond 1617 is wel een pastoor Jan van Caudenbergh bekend. In: J. en L. De Weerdt, Goyck-De kerk en de kapel van de Woestijn, 1927, P. 6.

[35] Zie verdere informatie over de familie Van Lathem, de afkorting Dns en Dna werden gebruikt voor dominus (=heer) en domina (=vrouw), dus voor lokale notabelen.

[36] Vrouwen worden vaak zonder familienaam genoemd.

Latijnse transcriptie op basis van de pastoorskopieën uit 1713, staat er verder als doopgetuige in 1605 een Anna *uxor* Joannes De Dobbeleer en in 1613 een Judocus De Dobbeleer. Een Anna *uxor* Judocus De Dobbeleer staat dan weer als doopgetuige vermeld bij een kind van Arnoldus De Dobbeleer (X Catharina Timmermans), een andere transcriptie (Wynants) spreekt daar van Anna *uxor* Theodorus De Dobbeleer. We menen hier te mogen concluderen dat het hier gaat om Anna Hendrix, de echtgenote van oom *Dierick* De Dobbeleer. De naam Theodorus is dan door een transcriptiefout gewijzigd in Judocus en zelfs Joannes.[37] Er is trouwens nergens anders melding gemaakt van een Joannes/Judocus gehuwd met een zekere Anna.

De zonen Judocus, Carolus en Arnoldus van Joannes en Jacobina zorgen voor een verder nageslacht. De familienaam Cool als doopgetuige bij twee kinderen kan wijzen op een familieverwantschap. De Anna De Dobbeleer in 1592 is voorlopig nog onbekend.

2/Een tweede zoon *Dierick* De Dobbeleer huwde met Anna Hendrix en wordt als leenman te Pamel genoemd.[38] Zij kregen drie kinderen: Joannes Franciscus, °Pamel ca 1600, Catharina, °Pamel ca 1610 en *Dierick*, °Pamel 1622.[39] Zij huwen allen en zorgen voor een verder nageslacht. Er is een verkoop van land vermeld in 1648.[40]

Dierick wordt in een akte van 1609 voor de schepenbank van het naburige Meerbeke genoemd wanneer hij als gemachtigde een verkoop van grond doet voor Joannes Jacquemijn en zijn echtgenote. Zijn zoon Joannes wordt in 1654 als leenman van Pamel, Ledeberg en Prindael genoemd, ook als schepen van de heerlijkheid Pamel, bij de registratie van een verkoop.[41]

3/Een derde zoon Carolus huwde met Joanna Brauwers.[42] Bij de dopen van de oudste kinderen wordt haar familienaam niet vermeld:

---

[37] Er zijn nog voorbeelden van dergelijke foutieve transcripties uit de parochieregisters. Zo wordt in het originele doopregister van Pamel uit 1630 ook Theodorus De Dobbeleer vermeld, die door een latere transcriptie veranderd is in een Hieronymus!

[38] Een verwijzing naar meier van Borchtlombeek is twijfelachtig (mededeling Jan Caluwaerts, mogelijk gaat het om een gelijknamige kleinzoon van deze Dierick). In L. Lindemans, Eigen Schoon en de Brabander, 1988, P. 415 wordt verwezen naar een archiefstuk uit 1626 in verband hier mee. Dierick wordt wel in 1611 als leenman van Pamel genoemd (DDB, 1974, P. 62 met als bron Leenboek van Pamel, nr. 6520, f° 113). Zijn oudste zoon Jan zal in 1643 de leenverheffing doen (Leenboek van Pamel, f° 43, ook Chynsboek van Pamele, nr. 6521, f°71).

[39] In L. Lindemans, Eigen Schoon en de Brabander, 1988, P. 414 worden nog een zoon Judocus (+1668) en een dochter Anna De Dobbeleer (X Petrus Walckiers, leenman van het Eigendom te Borchtlombeek in 1673 genoemd). Deze Judocus en Anna staan op www.dobbel-beker.be vermeld als kinderen van Dierick en Joanna De Leeuw. Uit eerdere bronnenvermeldingen in deze bijdrage, menen we te kunnen besluiten dat Anna Hendrix maar drie kinderen had. Ook over de ouders van Dierick (X Anna Hendrix) geeft L. Lindemans verkeerde gegevens.

[40] Schepenbank Gooik, RAL, Goedenissen, nr. 58, dd. 23.11.1648. p*eeter van boeckhaut voor eenen staeck* hem sterkmakende (=hij vertegenwoordigt ze) … voor zijn mede erfgenamen in deze als *jan de dobbeleer voor een anderen staeck dierick de dobbeleer voor de derden staeck* verkopen aan Joannes Kerstemont een half bunder land *opt meulenveld* voor de som van 200 Rijnsguldens. Er is nog sprake van pondpenningen die op de verkoop dienen betaald te worden. Het nr. 58 verwijst naar de minuten van de opgestelde goedeniscontracten. De verkoopprijs wordt te Gooik niet vermeld in de goedenissen zelf, blijkbaar wel in de minuten (=voorbereidende notities). Catharina De Dobbeleer huwt met Anthonius Van Boechaut waarvan een dochter Agnes (°Pamel 1625). De Petrus Van Boechaut die in 1648 genoemd wordt is dan de zoon van Catharina (+Pamel 1648), zie ook verder.

[41] GO Meerbeke, nr. 0000 161, dd 1609 en GO Meerbeke, nr. 0000 354, dd 11.4.1654 (ook in De Dobbel-Beker, 2017, P. 83). Prindaele –zie verder- was blijkbaar op dat moment in handen van de heer van Pamel, Nicolas de Montmorency (+), gehuwd met Anna de Croij.

[42] Joanna *vidua* Carolus De Dobbeleer wordt in 1648 als meter vermeld bij een kind van Anna De Dobbeleer (X Joannes Mathijs).

- Mattheus, °G 25.7.1610 (Mattheus Appelmans (=oom), Catharina De Dobbeleer *mater caroli*[43])
- Maria, °G 1612 (Theodorus De Dobbeleer (=oom), Maria Brouwers)
- Catharina, °G 1614 (Theodorus De Dobbeleer, Catharina De Dobbeleer (=tante))
- Juliana °G 30.3.1619 (Joannes Steenstrate, Juliana Boisot (=vrouw van Gooik))

Opmerkelijk is dat er in 1636 een kind van Carolus wordt geboren –zonder vermelding van de naam van de moeder- en ook in 1641 –nu met vermelding van beide ouders-. Deze data kunnen niet correct zijn en horen dus thuis onder de 'onbetrouwbare' 17de eeuwse fragmentarische gegevens.[44]

Carolus De Dobbeleer en zijn echtgenote *Jenne* Brouwers lenen in 1631 een geldsom van Petrus Vetsuypens en zijn echtgenote. Als onderpand voor de af te betalen lening (zes Rijnsguldens per jaar) nemen zij blijkbaar hun *hofstadt*. Hierop zijn ook nog enkele lasten te betalen aan Joannes De Dobbeleer en aan Dierick De Dobbeleer –elk vier Rijnsguldens, vermoedelijk voor een afbetaling van een eerdere lening bij nauwe familieverwanten van Carolus-.[45]

4/Een vierde zoon Arnoldus huwde met Catharina Timmermans.[46] Bij hun ondertrouw in 1597 zijn zijn broer Carolus en Joannes Timmermans, vader van de bruid, de aanwezige getuigen. Bij de trouw zijn dit Joannes De Dobbeleer (=broer) en Adrianus Pletinx (=koster)). Zij krijgen volgende kinderen:

- Catharina, °G 1600 (Joannes Timmermans (=grootvader), Catharina Goossens *alias* De Dobbeleer (=grootmoeder))
- Joannes, °G 1603 (Joannes Segers *ex Oetingen*, Margaretha *uxor* Egidius Huygens)
- Elisabeth, °G 1606 (Joannes De Dobbeleer (=oom), Elisabeth *uxor* Joannes Timmermans (=grootmoeder))
- Anna, °G 1609 (Mattheus Appelmans (=oom), Anna *uxor* Judocus De Dobbeleer[47])
- Joanna,°G 1612 (Joannes Timmermans (=grootvader), Elisabeth *uxor* Carolus Jacobs)

Blijkbaar verkopen Arnoldus' kinderen na zijn dood in 1632 een aantal stukken land:

-Mattheus Goossens (XCatharina De Dobbeleer), Simon Janssens met *syne huysvrouwe* (=Elisabeth De Dobbeleer) en Anna De Dobbeleer verkopen drie delen van een dagwand land *opt letterbekeveldeken* dat ondermeer *mette eynde tegen sheeren straete* grensde. Er werd nog vermeld dat het land vrij en onbelast was, dus niet gebruikt als onderpand en blijkbaar ook niet belast met tienden of cijnzen. De kopers waren *Ingel* Eylenbosh (X Maria Neetens).[48]

---

[43] Dit is Catharina Goossens, de moeder van Carolus De Dobbeleer. Zij wordt hier ook met de naam van haar man aangeduid! Zij wordt nog als doopmeter vermeld op 1.10.1600 als Catharina Goossens *alias* De Dobbeleer en op 3.6.1592 en 26.10.1594 als Catharina *vidua quondam* (=eertijds de weduwe van) Judocus De Dobbeleer.
[44] In de Inleiding op de Gezinsreconstructie Gooik worden verschillende voorbeelden gegeven van het noteren van identieke dopen met enkel een ander jaartal (met bv. een tussenperiode van vijf jaar, P. 10). Het gaat hier specifiek om de geboorte van Anna De Dobbeleer op 3.2.1636, respectievelijk op 3.2.1641 met telkens dezelfde doopgetuigen (Rolandus De Saegher en Anna Appelmans).
[45] Schepenbank Gooik, RAL, Goedenissen, nr. 3405, f° 251r. Er staat ook nog een cijnsbelasting van vier kapoenen voor de heer van Gooik op de hofstede van Carolus. Waarschijnlijk gaat het hier om zijn broer *Dierick* en diens zoon Joannes.
[46] Arnoldus is nog doopgetuige in 1595 (17 september), 1604 (31 augustus) en 1607 (17 mei en 31 augustus). Hij is ook getuige in 1596 bij de trouw van Judocus Pletinx en Joanna Steenstraete. Zijn vrouw Catharina *uxor* Arnoldus De Dobbeleer is meter in 1600 (23 juli) en 1605 (27 november).
[47] Zie eerdere opmerking over de foutieve transcriptie van Theodorus naar Judocus.
[48] Schepenbank Gooik, RAL, Goedenissen, nr. 3405, f° 257r. Een dagwand=100 roeden=33 are. De verkoopprijs werd niet vermeld.

-dezelfde kinderen, samen met Joannes De Dobbeleer *sone aerts* en de jongste kinderen Anna en *Jenne* (=Joanna) De Dobbeleer verkopen dan ook de *hellinghe (*=de helft*) van eenen bosch oostbroeck*, groot ongeveer een bunder. De kopers zijn Adrianus de Conne (XAnna Appelmans).[49]

-Catharina Timmermans voor *haer tocht* (=vruchtgebruik), samen met alle kinderen hebben *gecedeert en getransporteert* (=verkopen) een rente van zeven kapoenen per jaar *edel van hoofde*. De kopers zijn terug *Ingel* Eylenbosch (XMaria Neetens).[50]

Nog in datzelfde jaar verkopen Catharina Timmermans, weduwe *Aert* De Dobbeleer, en haar zuster *Peerijne* (=Petronella, X Petrus Segers) verschillende stukken land die ze geërfd hadden van hun ouders (*daer vader af was* Joannes Timmermans, X Elisabeth Huygens).[51]

En veel later, in 1651, komt dit gezin nog eens voor in de schepenakten. Petrus Pannens (X Catharina De Dobbeleer), Joannes De Dobbeleer, Simon Janssens (X Elisabeth De Dobbeleer) verkopen een blok land (1/2 bunder, *aen de kijts* gelegen) aan Joannes Matthijs (XMaria Crispeels). Blijkbaar was de jongste dochter Joanna toen al overleden en is haar zuster Catharina hertrouwd. Er wordt nog vermeld dat dezelfde Joannes Matthijs al een kwart van het land bezat *hem verstorven ende gesuccedeert van syne … huysvrouwe* wijlen Anna De Dobbeleer.[52]

Joannes (+na 1653), de oudste zoon van Arnoldus, wordt in 1634 zelf genoemd als *sone wijlen aerts*. Hij was gehuwd met Juliana Pletinx en er wordt gesproken van het *mangelen* (=ruilen) van gronden met Petrus Seghers (X Petronella Timmermans (=zijn tante)).[53] Over Juliana Pletinx komen we nog te weten dat ze te Gooik overlijdt op 21.5.1653 (*uxor* Joannes De Dobbeleer). Door de onvolledige parochieregisters zijn we geen verdere gegevens over dit echtpaar en hun eventuele kinderen te weten gekomen. Op de website van De Dobbel-Beker stond verkeerdelijk deze Joannes als zijnde gehuwd met Maria Appelmans die naar Antwerpen waren verhuisd en daar voor een verder nageslacht zorgden.[54]

Anna De Dobbeleer en Joannes Seghers

Bij het tweede kind (°1603) van Arnoldus De Dobbeleer en Catharina Timmermans wordt Joannes Segers uit Oetingen genoemd. En bij het eerste kind van Joannes De Dobbeleer en Jacobina wordt een Anna De Dobbeleer als doopgetuige genoemd. Dit moet brouwer Joannes Seghers (°voor 1572, +na 1617) uit Oetingen zijn, gehuwd voor 1597 met Anna De Dobbeleer (°voor 1577). Van hen is een

---

[49] Schepenbank Gooik, RAL, Goedenissen, nr. 3405, f°260v. Blijkbaar worden deze drie delen samen met de overige vijf delen (die toebehoorden aan de andere kinderen) door Ingel Eylenbosch, die schepen was, verkocht aan Joannes De Dobbeleer, ook schepen. Voor deze laatste persoon, zie verder.

[50] Schepenbank Gooik, RAL, Goedenissen, nr. 3405, f°298v. De oudste zoon Joannes is zich *sterckmaeckend* voor zijn minderjarige zuster Joanna. Opmerkelijk is dat Anna De Dobbeleer ondertussen ook gehuwd is en dat haar echtgenoot Joannes Matthijs verwisseld is met deze van haar zus Catharina. Catharina Timmermans wordt nog in 1651 vermeld in een schepenbrief (Schepenbank Gooik, RAL, nr. 3406, Goedenissen, f° 250v).

[51] Schepenbank Gooik, RAL, Goedenissen, nr. 3405, f° 267r.

[52] Schepenbank Gooik, RAL, Goedenissen, nr. 3406, f° 217v. Het huwelijk van Anna De Dobbeleer (+ca 1648) moet voor 1632 hebben plaatsgevonden. Haar kinderen worden in deze akte ook vermeld: *Pieter, Jan, Guillam, Cathelijn, Adriene*. De gegevens hierrond zijn niet in de nog beschikbare parochieregister van Gooik terug te vinden (enkel Adriana Matthijs, °Gooik 9.11.1648 (Adrianus de Smet, Joanna *vidua* Carolus De Dobbeleer (=tante van Anna)). Joannes Matthijs hertrouwt dus rond 1649 met Maria Crispeels.

[53] Schepenbank Gooik, RAL, Goedenissen, nr. 3405, f°426r. Joannes De Dobbeleer ruilt een dagwand land in de *heerenstraet* in tegen een dagwand land *opden lingen*.

[54] Dit laatste echtpaar wordt nog in 1653 genoemd i.v.m. een transactie van een behuisde hofstede binnen de familie Appelmans, Schepenbrieven Gooik, RAL, Goedenissen, nr. 3406, f° 271. Er blijkt hier een duidelijke familierelatie met Gooik te zijn op basis van de daar genoemde familieleden Appelmans. Wie deze Joannes De Dobbeleer dan is, moet verder onderzocht worden.

zoon Cornelius Seghers (°voor 1616, +Oetingen 1697, *viduus anne de masener*), die huwde met Anna Maria de Masener (+Oetingen oktober 1692, *uxor*). Aanvankelijk stond deze Anna in onze gegevens vermeld als zuster van Arnoldus en Joannes.

Het echtpaar Seghers-De Dobbeleer koopt in de periode 1597-1600 verschillende stukken land in Oetingen.[55] In de rente- en cijnsboeken van het Kestergewoud komt deze Joannes Seghers, zoon van Egidius voor i.v.m. land komende van *Claes* De Dobbeleer zijn schoonvader.[56] Deze Nicolaas (°voor 1557) is dan de broer van Joannes (XCatharina Goossens) en dus is Anna De Dobbeleer een nicht van de hierboven vermelde Joannes en Arnoldus De Dobbeleer.

Deze Nicolaas De Dobbeleer werd al vermeld bij tak 44/46/50/52/54 van De Dobbel-Beker (DDB). De oudste bronnen voor deze grote tak uit Gooik en omstreken kwamen tot stand door de zoektocht van de Duitse familie von Dobbler die afstamde van De Dobbeleers die na de Spaanse herovering van onze streken uit Brussel waren weggetrokken. Er werden eerst 19de eeuwse familiearchieven gedeponeerd op het Centraal Bureau voor Genealogie te 's Gravenhage (Nederland), waaronder de *Généalogie de l'ancienne et noble famille de Dobbeler, originaire du Duché de Brabant* (P. Delsaux, 1899). Alhoewel er later een aantal hypotheses dienden rechtgezet te worden, had Delsaux toen toch heel wat originele bronnen kunnen verzamelen in de archieven. Vermoedelijk waren de oudste vermeldingen in *Familie von Dobbeler*, ook van zijn hand. Een nakomeling van deze Duitse familie, Karl-Heinz von Dobbeler, gaf in 1982 een herwerkte geschiedenis uit.[57]

Meiseniers van Grimbergen

Meiseniers waren landlieden die in de Middeleeuwen ten dienste stonden van een heer en in ruil hier voor een aantal voorrechten genoten. Zo werd er in de 12de eeuw een overeenkomst hierrond gesloten tussen de hertog van Brabant en de heren van Grimbergen na afloop van de Grimbergse oorlog. Vele nakomelingen van die eerste meiseniers trokken naar de schepenbank van Grimbergen[58] om daar hun meisenierschap te bewijzen[59].

De voorrechten waarvan ze genoten waren:

- de vrijstelling van tol in heel het hertogdom Brabant
- de vrijstelling van het beste hoofd bij een overlijden
- de vrijstelling van karweien voor de heer
- men kon verder enkel gevonnist worden voor de schepenbank van het dorp waar men woonde, waar ook het misdrijf gepleegd werd
- de heren van Grimbergen konden gratie verlenen, in ruil voor een boetedoening/schadeloosstelling aan het slachtoffer of zijn familie

[55] J.P. Tytgat, Schepenbrieven van het Kestergewoud, HOLVEO, 1982, P. 110. Telkens wordt bij de verkopen vermeld dat bij het overlijden van Joannes Seghers, zijn echtgenote Anna De Dobbeleer de gekochte goederen zal verwerven.
[56] J.P. Tytgat, Persoonsnamen uit het rente- en cijnsboek van Kester, Herfelingen en Oetingen 1616-1619, HOLVEO, 1980, P. 240. Er werden 203 namen genoemd voor Kester, 193 voor Herfelingen en 110 voor Oetingen. Dit waren toen dorpen waar verder geen De Dobbeleers voorkwamen.
[57] K.H. von Dobbeler, Die Nachkommen der Niederländische Familie de Dobbeler in Deutschland, 1982 (ook in DDB, 1984, P. 81). Zie voor de bronnen van Delsaux in DDB, 1974, P. 30 en P. 60. Een goed overzicht van de zoektocht is verschenen in DDB, 2013/3 (M. Van Stappen, Op zoek naar De Dobbeleer in het Pajottenland: takken groeien samen). Er werden toen ook een aantal correcties gemaakt op basis van beschikbare gegevens uit de parochieregisters.
[58] Het Land van Grimbergen is het gebied rond Grimbergen, Buggenhout, Boom, Londerzeel, Steenhuffel,…
[59] www.de-meisenier.be

Het meisenierschap was erfelijk en ging over op de kinderen –zowel jongens als meisjes- en hun nageslacht. Voor zover we konden nagaan, liet niet elke nakomeling zich registreren als meisenier in de aanwezigheid van stravers (getuigen, die meestal familieleden waren). In de meiseniersliJsten van Grimbergen zijn zo tal van die eerste meiseniers opgenomen, met nakomelingen tot in het Pajottenland.

Zo laten in een meiseniersbrief van 1622 *Jan, Dierick* en Catharina De Dobbeleer, kinderen van Anna Hendrix uit Pamel zich registreren in Grimbergen. De stravers waren hun oom Henricus Hendrix en hun neef *Jan* de Rode. Op dezelfde dag had ook Anna Hendrix, gehuwd met *Dierick* De Dobbeleer, het meisenierschap aangevraagd. Zij wordt er de dochter van *Gielis* (+) en Anna Coels (Pamel) genoemd. In 1608 had Anna's broer Mattheus Hendrix zich eerder al laten registreren. In de meiseniersliJsten treffen we verder nog een dochter Barbara van Mattheus aan (1646), en de zoon Petrus van Anthonius van Bouckhout en Catharina De Dobbeleer aan (1672).[60] Het is duidelijk dat een voorvader van Anna Hendrix ooit een van de eerste meiseniers is geweest en dat dit de reden is dat zijzelf en haar drie kinderen in 1622 zo ook geregistreerd worden. Haar echtgenoot Dierick de Dobbeleer stamde zelf niet af van voorouders met dit speciale statuut en is daarom ook niet als dusdanig geregistreerd. Niemand van zijn broers is trouwens ook zo vermeld. Lindemans geeft dit meisenierssstatuut correct weer maar geeft foutieve voorouders voor Dierick De Dobbeleer (X Anna Hendrix).[61]

In 1662 wordt ook het meisenierschap voor *Guillam* De Dobbeleer, zoon van Joannes en Maria Appelmans aangevraagd (stravers zijn zijn neven Nicolaus Streulens en Andreas Seghers). Opvallend is dat Strijtem als woonplaats van *Guillam* genoemd wordt. Hij zal in 1668 te Antwerpen huwen en er een gezin stichten.[62] Dit meisenierschap is vermoedelijk terug te brengen tot de familie Appelmans, een naam die vrij talrijk aanwezig is in de namenlijsten van Grimbergen.

De Dobbeleer als schepenen en meiseniers van Gaasbeek

Een tweede Joannes De Dobbeleer (°voor 1552, +ca 1610) is een tijdsgenoot van Joannes De Dobbeleer (X Jacobina). Hij was gehuwd met Petronella Cole (+na 1612)[63] en samen kregen ze volgende kinderen:

- Joanna (°voor 1599, +na 1631-voor 1650), X voor 1619 Joannes Van der Perre (+na 1650)
- Anna (°voor 1582, +G 1655), X G 1602 Petrus Van Lathem (°voor 1582, +ca 1655)
- Joannes (°voor 1598, + voor 1628) , X ca 1619 Anna Goossens (°voor 1572, +na 1646)
- Guillelmus (°voor 1572, +voor 1609), X voor 1592 Barbara Meskens (+na 1611)

[60] www.de-meisenier.be. De meiseniersliJsten zijn hier te raadplegen. Stravers in 1672 waren Petrus' neven Judocus en *Dierick* Walckiers. In 1646 is neef Jan De Dobbeleer de straver bij het meisenierschap van Barbara. Er staan soms foute namen vermeld in deze lijsten.

[61] L. Lindemans, Eigen Schoon en de Brabander, 1988, P. 414. De auteur noemt verkeerdelijk Dierick alias Jan de Dobbeleer en Catharina Eylenbosch als ouders en spreekt nergens over Judocus De Dobbeleer (X Catharina Goossens).

[62] De parochieregisters van Strijtem bij Pamel beginnen pas vanaf 1675. Mogelijk was het de verblijfplaats van Joannes De Dobbeleer en Maria Appelmans vooraleer het gezin naar Antwerpen trok.

[63] *Peterina uxor* Joannes De Dobbeleer is doopgetuige in 1607 (8/1), 1603 (18/11) en 1608 (24/3). En *Peterina vidua* Joannes De Dobbeleer is doopgetuige in 1612 (12/11). Gezien het overlijden van haar man Joannes De Dobbeleer rond 1610, kan zij dus niet de tweede echtgenote zijn van Joannes De Dobbeleer (XJacobina).

- Catharina (°voor 1581)[64]

1/ Dochter Joanna De Dobbeleer huwt met Joannes Van der Perre, pachter van het Hof te Quaekenbeke.[65] Hij wordt vanaf 1628 als schepen van Gooik genoemd in de schepenbrieven.

Samen kregen ze volgende kinderen:

- Petrus, °G 1619 (Petrus Van Lathem (=oom), Joanna Ysermans)
- Joannes, °G voor 1636
- Adrianus
- Margaretha
- Judocus
- Philippus, °G 1637 (Philippus Van der Perre, Anna Herbrants)
- Elisabeth

Een zekere Judocus Collyn leent in 1631 een som geld van Joannes Van der Perre en zijn echtgenote *Jehenne* De Dobbeleer.[66] Joannes Van der Perre geeft het jaar nadien aan jonkheer Ludovicus Craije (=Taije) *onze geminde heere van Goycke* jaarlijks een rente in natura van twee kapoenen en twee hennen *edel van hoofde ende schoon van steerte*.[67]

De meeste kinderen van dit gezin zijn geboren in een periode waarvoor geen parochieregisters meer beschikbaar zijn. Doorslaggevend voor het benoemen van de directe broers/zuster was een archiefstuk uit 1650. Hierin wordt over een erfenis gesproken van Adriana Cole met een zekere *Adriaen Cool voor eenen staeck pr van lathem oudt schepen als man ende momboir van anna de dobbeleer en jan van perre als in hauwelyck gehadt hebbende joanna de dobbeleer hem sterckmaeckende voor jeroen de ro als in houwelyck hebbende pirine de dobbeleer daer vader aff was jan de dobbeleer broeder van vader en moeder der voors. anna en joanna de dobbeleer voor de vierde en leste staeck*.[68]

De familie Cole is te Gooik aanwezig met Adrianus (Xvoor 1598 Digna NN, 3 kinderen), Anna (X G 1629 Joannes Kestemont, 2 kinderen), Andreas (X G 1628 Barbara Boschaert, 3 kinderen), Petrus X G 1595 Francisca Schryvers, Margaretha X G 1596 Joannes Gardijn. Op basis van de doopgetuigen bij de kinderen kan afgeleid worden dat Adrianus, Petrus, Margaretha een broer/zusrelatie hebben. Anna en Andreas Cole zijn vermoedelijk kinderen van Adrianus. Bij een kind van Andreas (1621) wordt Anna Goossens genoemd (=pas gehuwd met Joannes De Dobbeleer, neef van Adrianus).

---

[64] Vermoedelijk gaat het hier over Catharina De Dobbeleer, gehuwd met Walterus Timmermans, van wie een zoon Joannes (°voor 1597). In: Schepenbank Gooik, RAL, Goedenissen (minuten), nr. 56, dd. 23.4.1622. Er wordt door Joannes Timmermans de helft van een *geleye* (1/2 bunder) verkocht aan Joannes De Dobbeleer (=waarschijnlijk zijn oom). Joannes Timmermans zelf huwt vermoedelijk te Gooik 1635 met Juliana Lissens (getuigen: Gasparius Lissens, Andreas Timmermans).

[65] Zie o.a. www.heemkunde-gooik.be, Oude Documenten, Oude stamreeksen en hoeven.

[66] Het jaarlijjks af te betalen bedrag is drie Rijnsguldens en Judocus Collyn stelt als onderpand *alle syne goede … een geleye mette huysinge* … groot ½ dagwand… *mette eenen eynde tegen de boomkenscouter ende mette tweede eynde tegen de pattenbroeck*. In: Schepenbrieven Gooik, RAL, Goedenissen, nr. 3405, f° 195v.

[67] Schepenbrieven Gooik, RAL, Goedenissen, nr. 3405, f° 290v. Vermoedelijk heeft dit te maken met een nieuw stuk cijnsgrond die Joannes Van der Perre mag bewerken.

[68] Adriana Cole is waarschijnlijk een tante van Adrianus Cole, en van Anna, Joanna en Joannes De Dobbeleer. Er wordt ook gesproken van de schepenbank van Buggenhout, vermoedelijk de woonplaats van Adriana Cole. In: Schepenbank Gooik, RAL, nr.58, dd. December 1650.

2/ Dochter Anna De Dobbeleer huwde met Petrus Van Lathem, pachter op het hof te Bokkerije[69] te Gooik. Hij was eveneens zeker vanaf 1628 schepen van Gooik. Ze huwden te Gooik in 1602 met als getuigen bij de ondertrouw Jacobus Van Belle en Adrianus Pletinx (=koster) en bij de trouw Joannes De Dobbeleer (=vader) en Dns Petrus Van Lathem (=kapelaan en neef)). Ze kregen samen negen kinderen:

- Petronella, °G 1602 (Arnoldus Van Lathem (=grootvader), Petronella De Dobbeleer (=grootmoeder))
- Juliana, °G 1605 (Joannes De Dobbeleer (=grootvader), Juliana Bosoth (=vrouw van Gooik))
- Petrus, °G 1604
- Joannes, °G 1607 (Joannes Van Lathem (=oom), Catharina (= *dochter* van Joannes De Dobbeleer))
- Anna, °G 1609 (Adrianus Cool, Anna Cool)
- Arnoldus, °G 1611 (Rudiger Van Lathem (=oom), Barbara *vidua* Guillelmus De Dobbeleer)
- Maria, °G 1613 (Joannes De Dobbeleer (=oom), Maria Appelmans uxor Joannes Van Lathem (=neef van Petrus))
- Joanna, °G 1614
- Joannes, °G 24.3.1621 (Joannes Van Lathem (=neef van Petrus), Anna De Dobbeleer)

Af en toe noteerde de pastoor de namen van vrouwelijke doopgetuigen met de familienaam van de man. Dit gebeurde zo in 1602 waar Petronella Cole als De Dobbeleer wordt aangeduid, vermoedelijk is dit ook gebeurd in 1621 met Anna Goossens die toen pas gehuwd was met Joannes De Dobbeleer. In 1604 en 1614 vinden we de dopen niet terug. Bij de doop in 1611 is er weer een probleem van tegenstrijdige transcripties. Wynants maakt er Egidius van de dooppeter, we hebben ons verder gebaseerd op de Latijnse transcriptie van Juwet.[70] De doopgetuige in 1607 is Catharina De Dobbeleer (°voor 1687), die vermoedelijk een ongehuwde zuster is van Anna.[71] Zij wordt later niet meer genoemd en is dus wellicht jong overleden. Adrianus Cole als dooppeter is dus de neef van Anna.

Petrus Van Lathem en zijn echtgenote Anna De Dobbeleer kopen in 1628 een achtergelaten *paertte ende deele* die familieleden van Petrus hadden geërfd na de dood van *wijlen heer* Petrus Van Lathem.[72] Men verwijst hierbij naar een testament uit 1618. De familieleden die genoemd worden zijn *joos van lathem sone wijlen aerts* en *jan geerts sone jans* met zijn vrouw (*dochter der voorschreven aerts*), dus de neef en nicht van Petrus (X Anna De Dobbeleer). Petrus Van Lathem wordt op Geneanet in de zeer betrouwbare genealogie van Liliane Van Lathem genoemd als zoon van Arnoldus –ook schepen van Gooik- en Barbara Walckiers. Zijn neef, kapelaan Petrus Van Lathem,

---

[69] Zie o.a. www.heemkunde-gooik.be, Oude Documenten, Oude stamreeksen en hoeven. Anna wordt hier ook dochter genoemd van Joannes en Petronella Cole.

[70] In de Gooikse registers is er wel verder nog sprake van Guillelmus De Dobbeleer, nergens van Egidius. In W. Juwet, Gooik ca 1600, wordt het echtpaar Guillelmus De Dobbeleer (X Barbara Meskens) wel genoemd.

[71] Zij wordt als Catharina De Dobbeleer *alias cools*, genoemd als doopgetuige bij een kind van Joannes Gardijn (X Margaretha Cool) in 1601. In 1607 is *Petrina uxor* Joannes De Dobbeleer, ook getuige van een kind uit hetzelfde gezin.

[72] Schepenbank Gooik, RAL, Goedenissen, nr. 3405, f° 8r. Wij Maximilianus Wils licentiaat in beide rechten en advocaat van de raad van Brabant, Jan De Dobbeleer, *Jan* Van der Perre, schepenen der *bancke van Goyck* doen te weten aan iedereen die deze brief zal zien, horen of lezen … Het verkochte stuk grond ligt op de *boomkenscauter*, verder nog twee stukken land op het *breetvelt* van respectievelijk ½ bunder (grenzend aan het *lombergbosch*) en 1 dagwand groot, en een bos in Leerbeek gelegen.

wordt er genoemd als zoon van *Merk* Van Lathem (X Barbara de Ro).[73] In 1630 worden dan dezelfde Judocus en Maria Van Lathem (X Joannes Geerts) bij een verdeling van de nalatenschap van hun ouders Arnoldus en Juliana Bellemans genoemd, samen met hun zussen Elisabeth en Barbara, en broer Arnoldus.[74]

In 1628 wordt na het overlijden van Arnoldus Van Lathem (X Barbara Walckiers) een *lotinge* (=verdeling) van zijn erfenis gedaan onder zijn kinderen.[75] Er worden genoemd: Anna Goossens, weduwe van wijlen *Hans* Van Lathem, *ende jan de dobbeleer haeren tweeden man*, Petrus Van Lathem en Petrus Goossens (X Catharina Van Lathem). We vernemen hier uit dat Anna Goossens, die we hierboven noemden als schoonzus van Petrus Van Lathem –beiden gehuwd met De Dobbeleer-, eerder gehuwd was met diens broer.

Petrus Goossens (X Catharina Van Lathem) verkopen in 1629 de helft van zes dagwanden land aan zijn schoonbroer Petrus Van Lathem (X Anna De Dobbeleer).[76] En een jaar later koopt deze laatste nog een stuk uit de erfenis van Petrus Van Lathem *in syne levene cappelaen der kerkcke alhier*.[77]

In 1631 leent Petrus Van Lathem geld van Petrus Versuijpens (X Maria Brieck) aan 9 *rinkcguldens* (=Rijnsguldens) per jaar en het jaar nadien leent hij zelf geld aan Rolandus Goossens, *sone wijlen joos.*[78] Deze laatste verkoopt later ook nog een weide op *ter loo* aan Petrus Van Lathem.[79]

[73] Andere kinderen van *Merk* Van Lathem (pachter Niemands hofstad) en Barbara de Ro waren Catharina (X Judocus Timmerman, schepen) en Joannes alias *Mercken* Van Lathem (schepen, pachter hof te Kalken X Maria Appelmans).

[74] Schepenbank Gooik, RAL, Goedenissen, nr. 3405, f° 134v. Arnoldus Van Lathem (X Juliana Bellemans) was een neef van Petrus (X Anne De Dobbeleer).

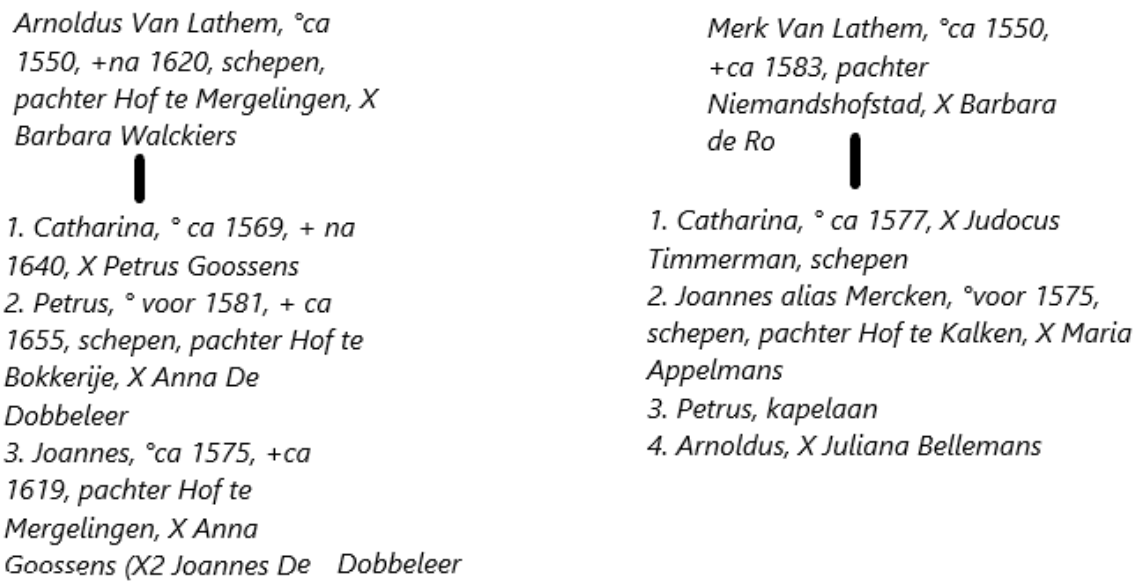
[75] Schepenbank Gooik, RAL, Goedenissen, nr. 3405, f° 12. De bezittingen van Arnoldus Van Lathem worden beschreven over verschillende bladzijden. Men spreekt van *oplombeke, op t' molenvelt, opden grobbenscauttere, op 't loovelt, commende teghen die loobeke, op het velt gheeten het steenberck, het corthal….bunder, het leeuwsbunder, van het geesthuijs van ste nicolaes binnen de stadt brussele, paddenbroeck, woestynevelt, de nieuwmants hoffstadt,…*

[76] Schepenbank Gooik, RAL, Goedenissen, nr. 3405, f° 94v. Het stuk grond was gelegen op het *lomberg velt* en was *suyver ende sonder eenigen commer.*

[77] Het is nu Barbara Van Lathem (X Petrus vanden Bloecke) die haar deel verkoopt, zij was de dochter van Arnoldus (X Juliana Bellemans).

[78] Schepenbank Gooik, RAL, Goedenissen, nr. 3405, f° 182r en 186v. Rolandus Goossens *belooft te geven en te betaelen* (in december 1631 verklaart Petrus Van Lathem de volledige geldsom ontvangen te hebben, de akte wordt doorstreept).

[79] Schepenbank Gooik, RAL, Goedenissen, nr. 3405, f° 252v.

Stamboomschema Van Lathem[80]

3/Zoon Joannes De Dobbeleer[81] huwt circa 1619 met Anna Goossens en samen krijgen ze een dochtertje Petronella (°ca 1619, + Pamel 1689). Deze Petronella huwt rond 1638 met Hieronymus de Ro[82] en samen krijgen ze negen kinderen te Pamel. Haar moeder Anna Goossens is meter bij het oudste kind, en ook Petrus Van Lathem (=halfbroer van Petronella) is doopgetuige in 1641.

Anna Goossens was al een eerste keer gehuwd met Joannes Van Lathem (+G september 1619) met wie ze zes kinderen kreeg:

- Elisabeth, °G 1592 (Joannes Van Lathem (=neef van vader), Elisabeth Smets)
- Gertrudis, °G 1599 (Arnoldus Van Lathem (=grootvader), Gertrudis van Halfinge (=grootmoeder))
- Petrus, °G 1601 (Arnoldus Van Lathem, Petrus Van Lathem[83], Elisabeth *uxor* David Goossens[84])
- Martinus, °G 1605 (Martinus Van Rossem, Catharina Van Lathem (=tante))
- Juliana, °G 1609 (Petrus Van Lathem (=oom), Juliana Bosot (*mijn vrouwe* van Gooik)
- Maria, °G 1612 (Arnoldus Van Overstraeten, Maria de Bauwe)

---

[80] L. Van Lathem, Geneanet (zoeken Barbara Walckiers, beperkt: liliane52). De ouders van Arnoldus en *Merk* Van Lathem waren Joannes Van Lathem (°ca 1530, +na 1583), X Catharina Van Winterbeke. Deze laatste was een zuster van Joanna Van Winterbeke (X Judocus De Dobbeleer), Lucia (X *Dierick* van Compostelle), Gabriel en Joannes. In het schema staat verkeerdelijk Hof te Bokkerije, dit moet zijn te Blokkerije.

[81] Er wordt een overlijden van een Joannes De Dobbeleer in 1630 genoteerd met de vermelding *scabinus (=schepen)*, mogelijk is dit de echtgenoot van Anna Goossens.

[82] J*eronimu*s de Ro en Petronella De Dobbeleer, zijn huisvrouw, verkopen land in Gooik in 1659. Schepenbank Gooik, RAL, Goedenissen, nr. 3406, f° 480v.

[83] Hier worden drie namen genoemd als getuigen.

[84] David Goossens, brouwer, was gehuwd met Elisabeth Goossens, zuster van Anna, in: J. en P. Lindemans, *Oude West-Brabantsche Geslachten, Goossens,* Eigen Schoon en de Brabander, 1932, P. 212, ook P. 216.. Hun broer Petrus (X Catharina Van Lathem) wordt er als schepen van Lennik 1632-40 genoemd. Anna Goossens wordt er evenwel niet gelinkt aan Joannes Van Lathem en Joannes De Dobbeleer (ook hier gebeurt dit wel aan een andere Anna Goossens, dochter van Matthias en Joanna Eylenbosch, P. 277). De naam Catharina Goossens (X Judocus De Dobbeleer) wordt niet in deze bron vermeld.

In 1629 worden er gronden geruild tussen Petrus Goossens *sone jans*, gehuwd met Catharina Van Lathem en Anna Goossens, weduwe van Jan De Dobbeleer. Zij wordt hier *suster des voorschr. peeter* genoemd. [85] De ouders van Anna Goossens zijn dus Joannes en Gertrudis Ophalvens (=van Halfinge).[86]

Anna Goossens wordt na het overlijden van haar tweede echtgenoot Joannes De Dobbeleer, verschillende keren genoemd in de archieven van de schepenbank Gooik. Zij koopt van Hendrick van den Bierstrate, burger van Brussel, een stuk meersland in 1628. [87] Het jaar daarop koopt zij verschillende stukken land van haar broer Petrus Goossens (X Catharina Van Lathem).[88] Ook in de volgende jaren worden er verschillende stukken grond gekocht[89] o.a. van Joannes Kestemont (X Anna Cool), terug van Henricus Bierstraete (haar schoonbroer Joannes Van der Perre treedt op als gevolmachtigde), van *Joos* Van Lathem, zoon van Arnoldus.

In 1646 verkoop Joannes Goossens *sone wijlen matthijs ende johanna eylenbosch sijne moeder* zijn deel (1/6) in de erfenis van zijn ouders aan Anna Goossens, weduwe van Joannes De Dobbeleer.[90]

Er is niet alleen de verwarring[91] rond de ouders van Anna Goossens, maar ook rond haar tweede echtgenoot Joannes De Dobbeleer. Er kwamen verschillende Joannes-figuren in Gooik in aanmerking hiervoor, en dit heeft zeker een rol gespeeld in de fouten die in vele stambomen en kwartierstaten zijn verschenen. We menen hier een duidelijke argumentatie te hebben gebracht om Joannes De Dobbeleer als zoon van Joannes en Petronella Cool als de enige juiste persoon te kunnen aanduiden.[92]

---

[85] Schepenbank Gooik, RAL, Goedenissen, nr. 3405, f° 237. De gronden die geruild worden zijn een dagwand weide geheten het *poortken 't oplombeke* (o.a. grenzend aan het *hof te Winckele*), een stuk land (drie dagwand) op het *molenvelt*, liggende aan de weg die *van stuyvenbergh naar die willigen gaet*, en drie dagwand land gelegen op het *selve velt, wesende leen ende thiende vrij*.

[86] Dit is ook zo genoteerd op de zeer betrouwbare genealogie op Geneanet van J. Limbourg. Vele andere genealogen verwarren Anna Goossens met haar naamgenoot die een dochter was van Matthias Goossens en Joanna Eylenbosch. Het is jammer dat deze fout al talloze keren is overgenomen door anderen. Joannes Goossens (X Gertrudis Ophalvens) is een zoon van Zeger Goossens en Barbara De Dobbeleer.

[87] Schepenbank Gooik, RAL, Goedenissen, nr. 3405, f° 19r. Het meersland is drie dagwand groot en ligt te *quaeckenbeke*, grenzend onder meer aan het *doringenvelt*.

[88] Schepenbank Gooik, RAL, Goedenissen, nr. 3405, f° 62v. Er is sprake van 1,5 dagwand land op het *woestijnevelt*, een dagwand op het zelfde veld, de helft van een bunder land op den g*robbencouter* –deels grenzend aan land van het begijnhof te Brussel, *daeraff d'ander hellicht (=helft) te deels gevallen is aen de kinderen wijlen jans van lathem*. Men spreekt hier verder van *den commer van hoffhongerij (=cijnsland) een vat haver een veertel coren, van een halff vierelins terwe, een vierlinck haever ende vier plecken brabants voor des heer chijns*. Het derde stuk grond is 2,5 dagwand land op *d'nieumants hofstadt.* Blijkbaar is het bunder land op *den grobbencauter* verdeeld geweest tussen Catharina Van Lathem en haar broer Joannes. Na diens dood is al de helft naar Jan's kinderen gegaan, en moeder Anna Goossens koopt dan de andere helft ook nog.

[89] Schepenbank Gooik, RAL, Goedenissen, nr. 3405, f° 157r, 160v, 169v. Anna Goossens wordt telkens weduwe *jan de dobbeleer* genoemd, soms schrijft men dochter *wijlen jan* -wat dus ook klopt-. Een van de stukken land grenst aan grond van de pastoor en aan de *daelstraet*. De volledige lijst van aankopen zou ons hier te ver voeren.

[90] Schepenbank Gooik, RAL, Goedenissen, nr. 3405, f°38v. Deze tekst kan verwarrend zijn door het verschijnen van de naam Anna Goossens. In de minuten, nr. 56, lijkt ook de griffier voor verwarring te zorgen.

[91] Zie verschillende genealogieën op Geneanet.

[92] Op Geneanet linken verschillende personen Anna Goossens aan Joannes De Dobbeleer (X Catharina Goossens) zonder hierbij naar de niet passende data te kijken. Ook op de website van De Dobbel-Beker stond ze niet juist geplaatst. L. Lindemans linkt Anna Goossens foutief aan een *Jan* als zoon van Dierick en Catharina Eylenbosch en verwijst hiervoor naar een oudere bron uit 1933 (Oude Brabantse Geslachten) en een bron uit 1962, P. Lindemans, Brabantica).

4/Zoon Guillelmus De Dobbeleer[93] huwde met Barbara Meskens. Ze krijgen volgende kinderen:

- Joannes (°voor 1592, +na 1646 en voor 1650), X voor 1612 Joanna Lissens (+voor 1650)
- Judocus[94] (°voor 1592, +Leerbeek 1648), X voor 1613 Catharina NN (Leerbeek 1631)
- Joanna (°voor 1602)
- Guillelmus (°voor 1603, +Leerbeek 23.2.1640), X voor 1623 Judoca tsGrootes (+Leerbeek 1628)

1/De oudste zoon Joannes (X Joanna Lissens) wordt verschillende keren als schepen vermeld van Gooik.[95] Ze krijgen zeker acht kinderen[96]:

- Cornelia, °G 1612 (Judocus De Dobbeleer (=oom), Cornelia uxor Petrus …)
- Joannes, °G 1619 (Joannes van de Storme, Adriana Slone)
- Carolus, °G voor 1625
- Judocus, °G 1622 (Judocus De Dobbeleer (=oom), Joanna De Dobbeleer (=tante))
- Barbara, °G 1630
- NN[97], °G 1615 (Gasparius Lissens (=grootvader of oom), Joanna uxor Petrus Snoeck)
- Joanna, °G 1620 (Gasparius Lissens, Joanna uxor Petrus Smets)[98]

Joannes De Dobbeleer *sone willems en jenne lissens gehuysschen* koopt in 1632 een weide van Joannes van den Meurtere *sone mertens ende jenne van boutte gehuysschen*.[99] Eerder al had Joannes nog een stuk gekocht en een ander verkocht.[100]

---

[93] Guillelmus is als doopgetuige vermeld in 1598 (31/12).

[94] Er is een overlijden geregistreerd in april 1630 van een Judocus De Dobbeleer fs Joannes. Mogelijk is de datering van deze namenlijst niet helemaal betrouwbaar. Het is dezelfde lijst waarin *scabinu*s Joannes De Dobbeleer vermeld staat.

[95] De vroegste vermelding is 1622, die eventueel ook op zijn oom Joannes kan slaan. Na diens overlijden is het duidelijk Joannes (XJoanna Lissens) die als schepen genoemd wordt.

[96] Mogelijk zijn er nog kinderen geboren, we zitten hier in de periode van de niet-beschikbare parochieregisters. Dit blijkt uit de namen van de doopgetuigen bij de kleinkinderen van Joannes en Joanna Lissens. Daar worden nog genoemd: Maria, Catharina, Arnoldus, Matthias, Elisabeth De Dobbeleer. In 1650 wordt een Arnoldus De Dobbeleer als schepen genoemd in de archieven van de schepenbank.

[97] Hier is duidelijk de voornaam van het kind niet gegeven (onleesbaar), het lijkt niet om een doodgeboren kind te gaan.

[98] Er is een tweede registratie in 1614 met identiek dezelfde gegevens. Zie hiervoor eerdere gelijkaardige gevallen. De doop in 1614 vinden we niet in de transcriptie van Juwet.

[99] Schepenbank Gooik, RAL, Goedenissen, nr. 3405, f° 305. De weide is groot ½ bunder en 75 roeden, en grenst o.a. aan de *gotenmeersch* en aan *den roosenbroeck*. Er is sprake van een *sister corens* aan de kerk van Gooik en drie guldens tien stuivers aan de weduwe Anthonius Wasteels (=onderpand voor een af te betalen lening) en nog een hen voor de heer van Gooik (=cijnsrente). De schepenen die tekenen zijn Judocus Timmermans en Petrus Van Lathem (=ook oom).

[100] Schepenbank Gooik, RAL, Goedenissen, nr. 3405, f°24v. Joannes verkoopt aan Cornelis Van Craenenbroeck (X Catharina Gordijns) een stuk land van 53,5 roeden op *den grobbencauter ter lingen,* grenzende o.a. aan het *bagijnebunder* en aan de goederen van de erfgenamen van *wijlen joos de dobbeleer* (=zijn broer). De kopers betalen in schijven van vier guldens 10 stuivers en stellen hiervoor een onderpand in als *ontfangers*. Schepenbank Gooik, RAL, Goedenissen, nr. 3405, f° 97r. Joannes koopt een weide van drie dagwand van Carolus Van Lathem (X Martina Lissens). De weide is gelegen tegen het l*angevelt* en het *bergevelt* en de *commere* zijn de tienden te betalen aan de kerk en aan de armen van Gooik en de cijns aan de heer (25 stuivers). De schepenen die in 1629 (27/11) tekenen zijn Joannes De Dobbeleer (=vermoedelijk zijn oom of toch hijzelf?), Petrus Van Lathem en Joannes Van Lathem.

Uit een archiefstuk van 1629[101] komen we te weten dat Gasparius Lissens een stuk grond koopt van zijn broers en zusters: Petrus, Maria (X Petrus Goossens), Joanna (X Joannes De Dobbeleer), Julianus, Anna (X Guillelmus Wettens) en Joannes.

Nog andere vermeldingen zijn er rond de verkoop van land (1632) en het lenen van geld (1630 en 1646).[102] Bij het lenen van een geldsom van Petrus Galmart (XJoanna Lissens) wordt deze laatste *onsen medebroedere in schependomme* genoemd. Joannes blijft dus tot op hogere leeftijd nog altijd schepen van Gooik. Als onderpand spreekt men van *synen persoon* (=dus Joannes zelf) en van een dagwand weiland op *ter loo*, grenzend aan de *keytse*, en nog een behuisde hofstede op *ter loo*.

In 1650 verkoopt zijn zoon Joannes zijn deel van het ouderlijk huis aan zijn zuster Cornelia De Dobbeleer.[103] We komen hier uit te weten dat de behuisde hofstede aan de *lindestraete* lag.

Hoe de naam Lissens soms als Lippens kon gelezen worden blijkt uit bovenstaande archiefstuk van 1646. Petrus Galmart (+1668) was als schepen gehuwd met Joanna Lissens[104] (+G 1670), vermoedelijk een nicht van de gelijknamige Joanna Lissens (X Joannes De Dobbeleer). De eerste Joanna Lissens was een dochter van baljuw Petrus Lissens (X Cornelia de Smeth), de tweede een dochter van zijn vermoedelijke broer Gasparius.

Familie te Leerbeek

2/ Judocus De Dobbeleer[105] huwt met Catharina NN, van wie er kinderen geboren zijn in Leerbeek (LB):

- Judocus, °LB 1613 (Judocus Timmermans)[106]
- Barbara, °LB 1617 (Barbara Neeten)
- Guillelmus, °LB 1619, +LB mei 1635 (Guillelmus Neelen)
- Anthonia, °LB 1622 (Anthonia vrouw van Storms)
- Petrus, °LB 1626 (Petrus Van Lathem (=oom van Judocus))
- Jacobus, °LB 1629 (Jacobus Le Poire, Martina vanden Leene)
- Matthias, °LB 1631 (Matthias Appelmans)

---

[101] Schepenbank Gooik, RAL, Goedenissen, nr. 3405, f° 44r. De grond is gelegen *aende comme vangoycke* en grenst aan de leengoederen van den *opdraegere* (=de zusters en broers samen). Er is een af te betalen rente in natura aan Jacobus van Boute, ook kerktienden en er dient nog een lening vereffend te worden aan het begijnhof van Brussel. Gasparius neemt deze openstaande schulden op zich als *ontfanger* maar *sullen die voors. opdraeger naer proportie moeten helpen betaelen.*

[102] Schepenbank Gooik, RAL, Goedenissen, nr. 3405, f° 124: Joannes verkoopt een rente (vier gulden tien stuivers per jaar) aan Joannes Quaetsaet (X Martina Vrancx). De rente stond ten laste van Cornelius Van Craenenbroeck die er een ondepand had voor in gesteld. Schepenbank Gooik, RAL, Goedenissen, nr. 3405, f°303v: Joannes De Dobbeleer verkoopt een weide van drie dagwand in *heure haegen,* grenzend aan het *langevelt* en het *bergenvelt*. Er staan tienden op (een *vat cooren* waarvan de helft voor de kerk, de andere helft voor de armen) en nog een cijnsbelasting aan de heer van Gooik. Schepenbank Gooik, RAL, Goedenissen, nr. 3405, f° 51 (voor de lening bij Petrus Galmart).

[103] Schepenbank Gooik, RAL, Goedenissen, nr. 3406, f°186. *Selve hofstede gesuccedeert van doot ende aflyvichheyt van hun comparanten vader ende moeder.*

[104] In de Latijnse transcriptie van Juwet leest men Zulma (=Juliana).

[105] Dit is de huidige stamvader van tak 57 van De Dobbel-Beker.

[106] Bij verschillende dopen wordt slechts één getuige genoemd. De dopen beginnen er vanaf 1612, de huwelijken en overlijdens vanaf 1618 (alle indices vanaf 1714). Dit blijken de enige families De Dobbeleer te zijn in Leerbeek, dus ingeweken vanuit Gooik.

- Margaretha, +LB 16.9.1630

4/ Guillelmus De Dobbeleer huwt met Judoca tsGrootes[107], van wie volgende kinderen geboren worden te Leerbeek:

NN[108], °LB 1623 (Martinus Neelen, Joanna sMazener)

NN, °LB 1626 (Judocus De Dobbeleer (=oom), Joanna De Dobbeleer (=tante))

Anna, +LB 8.6.1641

Joanna, +LB 22.10.1639

Barbara, °voor 1613, X Leerbeek 1637 Martinus de Beenhe..er (+Leerbeek 1661[109], van wie Joannes (°Leerbeek 1640), Judoca (°Leerbeek 1643) en Martinus (°Leerbeek 1648).

Meiseniers van Gaasbeek

Net zoals in het Land van Grimbergen waren er ook in het Land van Gaasbeek meiseniers of landlieden die ten dienste stonden van de lokale heer en in ruil genoten van een aantal voorrechten. Zij lijken een kleinere groep afstammelingen te hebben.[110]

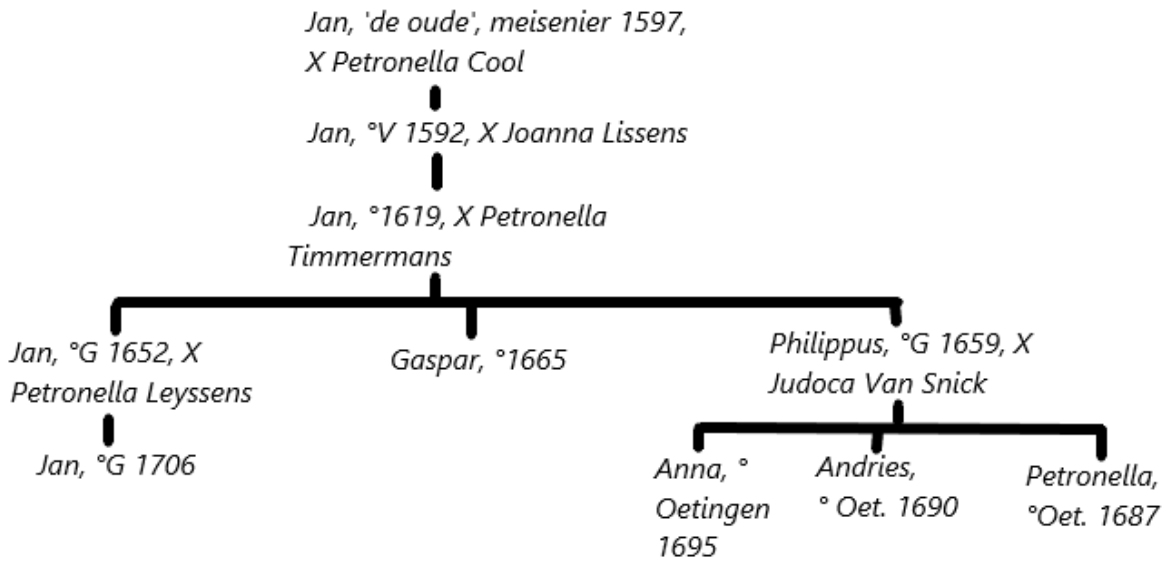
We treffen in de Gaasbeekse lijst in een vrijbrief van 1722 een uitgebreide familie De Dobbeleer aan. Het is een zekere *Jan* De Dobbeleer, zoon van *Jan* (X Petronella Leyssens), zoon van *Jan*, zoon van *Jan*, die het meisenierssschap aanvraagt. Stravers zijn: *Jaspar* De Dobbeleer, zoon van *Jan*, broeder van *Jan* (X Petronella Leyssens) en *Andries* De Dobbeleer, zoon van *Philips*, broeder van *Jan* (X Petronella Leyssens). Men baseert zich op een oudere vrijbrief van 1597 voor *Jan* 'de oude'.

Op basis van bekende gegevens (De Dobbel-Beker) gaat het hier duidelijk om onderstaand stukje genealogie. We begrijpen hier uit dat *Jan* 'de oude' in feite Joannes De Dobbeleer (X Joanna Lissens) is en dat dus al zijn vrouwelijke en mannelijke nakomelingen de titel van meisenier konden voeren. Het is ons onduidelijk of deze nakomelingen zich allen konden baseren op die brief van 1597[111] of ze telkens opnieuw zich dienden te laten registreren.[112] In elk geval is er in 1722 een nieuwe registratie.

In dezelfde vrijbrief van 1722 worden ook de twee dochters en de zoon, *Andries*, van Philippus De Dobbeleer (X Judoca Van Snick) als meisenier genoemd. Deze Philippus is dezelfde persoon als hierboven al genoemd.

---

[107] Op 3.5.1621 was er een vrouwelijke persoon overleden te Leerbeek als *mater uxoris guillelmi dobbeler*. Dit kan mogelijk de eerste echtgenote van Guillelmus zijn.
[108] Vermoedelijk noemen de twee oudste kinderen Martinus en Judocus naar de dooppeter.
[109] Er is mogelijk een voorhuwelijkse zoon van haar geboren te Leerbeek op 7.1.1633 ex fornicatoris… *coitu quem dixit se concepi… ex gerardus van coeckenbeke. (*=buitenechtelijke relatie, '*fornicatoris'=ontucht).*
[110] www.de-meisenier.be. In: P. Lindemans, Meisenier van Gaasbeek, Brabantica VII (deel 1), 1964, P. 12-30.
[111] Bij de meiseniersregistratie van Jacobus De Dobbeleer X Maria Stevens, één van zijn afstammelingen wordt er verwezen naar een vrijbrief van 1513!
[112] Misschien zijn er dan vrijbrieven verloren gegaan, of liet men het na zich te laten registreren? Toch blijkt het uit verschillende gevallen dat er meerdere nog levende kinderen in een gezin zijn, en er toch maar voor bepaalde kinderen het meisenierschap wordt aangevraagd.

Korte genealogie van de vijf Jannen[113]

En in een meiseniersbrief van 1711 spreekt men van het meisenierschap van Anna Van Lathem (Gaasbeek), dochter van Petrus. Anna was twee keer gehuwd: een eerste keer met Mattheus De Dobbeleer van wie twee dochters, en een tweede keer met Joannes Van der Meeren. Als stravers treden op: Joannes Van Lathem, broer van Petrus, en Petrus Van Lathem, *subgemein*. Men verwijst naar een vrijbrief van 1611.[114] De Petrus Van Lathem die hier genoemd wordt is de zoon van Anna De Dobbeleer (X Petrus Van Lathem). Zij moet dus ook het meisenierschap hebben gekregen via haar vader *Jan* 'de oude'. Mattheus De Dobbeleer (°1631) [115]is de zoon van Judocus (X Catharina NN) die hiervoor al werd genoemd als de broer van Joannes (X Joanna Lissens). Alhoewel deze Mattheus hier niet expliciet als meisenier wordt aangeduid –wel zijn vrouw- moet hij dus langs vaders kant ook recht hebben gehad op het meisenierschap.

De broer van Mattheus, namelijk Jacobus De Dobbeleer (X Maria Stevens) wordt wel vermeld in een brief van 1698, wanneer voor zijn kinderen het meisenierschap wordt aangevraagd. Hier in wordt vermeld dat deze Jacobus een zoon was van Judocus, die een broer was van Joannes, van wie men een vrijbrief voorlegt van 1513.[116] Stravers zijn Joannes en Jacobus De Dobbeleer, die als *kozijnen germein*[117] genoemd worden. Deze vermelding is mede de basis voor het doen aansluiten van de hier vermelde Leerbeekse familie bij de familie van Joannes (X Joanna Lissens).

---

[113] Tussen stamvader Jan X Petronella Cool en Jan X Joanna Lissens is er nog Guillelmus X Barbara Meskens, zie volgend schema!

[114] Mogelijk verwijst deze datum ook naar het overlijden van Jan 'de oude'. In Y. Wynants, P. De Clerck, Gezinsreconstructie voor de gemeente Gooik, 2007, wordt Anna Van Lathem een kleindochter genoemd van Anna De Dobbeleer, en Matthias De Dobbeleer een achterkleinzoon van Petronella Cole. Bij hun huwelijk in 1668 is er dispensatie aangevraagd voor bloedverwantschap in de derde en vierde graad.

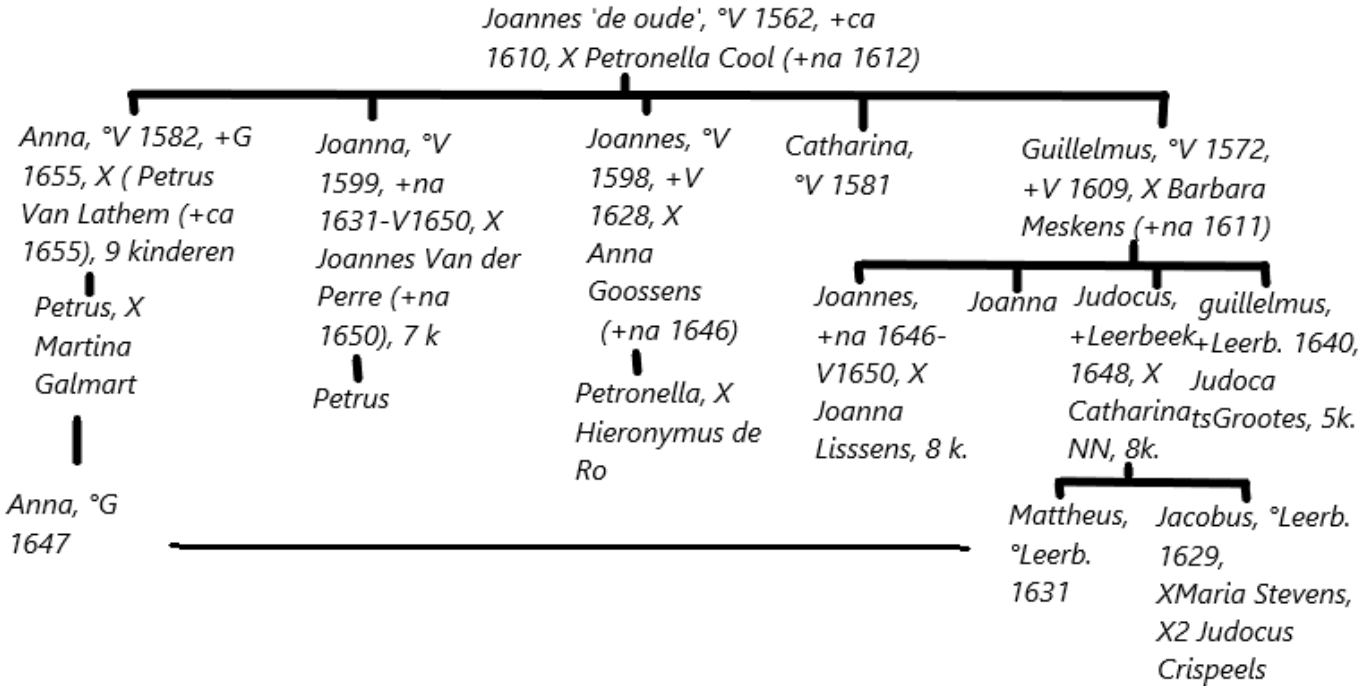
[115] Bij een doop van zijn kind wordt Judocus Crispeels genoemd, de tweede echtgenote van Mattheus zijn schoonzus Maria Stevens (X1 Jacobus De Dobbeleer).

[116] Deze eerste vrijbrief van 1513 samen met de eerdere vrijbrief van 1597 zouden uitsluitsel kunnen geven of het meisenierschap is doorgeven via De Dobbeleer of via Cool. De familienaam Cool lijkt wel niet voor te komen in de Gaasbeekse lijst van meiseniers.

[117] Het is nog niet duidelijk over wie het hier juist gaat als neven.

Ook de oudste zoon van Joanna De Dobbeleer (X Joannes Van der Perre), Petrus Van der Perre, laat zich in 1657 registreren als meisenier van Gaasbeek. Zijn kleinkinderen laten dit statuut nog in 1723 bevestigen.[118]

Het is treffend dat de eerdere argumenten om de genealogie die begint met Joannes De Dobbeleer (X Petronella Cole) te reconstrueren, hier bevestigd wordt door de meiseniersbrieven. Het is ook nog eens duidelijk dat er blijkbaar geen banden zijn met de andere Gooikse Joannes De Dobbeleer (X Jacobina NN) en diens voorouders. Er is nergens een vermelding van het meisenierschap van Gaasbeek voor deze familie.[119]

Genealogie van de meiseniersfamilie De Dobbeleer. Verschillende nakomelingen van Joannes 'de oude' worden meisenier. Anna Van Lathem en Mattheus De Dobbeleer (onderaan) huwen te Gooik in 1668.[120]

Een mogelijk spoor in Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek

In de tweede helft van de 17de eeuw wonen er in dit dorp een Gasparius De Dobbeleer (XElisabeth De Coster) en zijn zuster Maria (XAdrianus Leemans).[121] Zij waren beiden kinderen van Ludovicus De

[118] www.de-meisenier.be

[119] De vermelding bij tak 44/46/50/52/54 van De Dobbel-Beker dat Guillelmus, de vader van Joannes (X Joanna Lissens) een zoon zou zijn van de Brusselse Dierick die met zijn gezin naar Duitsland vertrok, blijkt dus ook niet te kloppen. Dit was toen gebaseerd op de schaarse beschikbare gegevens. Ook de onvolledige parochieregisters van Gooik maakten het ons moeilijk waarin pas achteraf een Guillelmus (X Barbara Meskens) kon ontdekt worden. Het sluitende argument is het meisenierschap van Joannes (X Joanna Lissens) waardoor zijn familie niet in verband te brengen valt met de andere Gooikse familie. Opmerkelijk is trouwen ook dat DNA-onderzoek dat op nakomelingen van beide Gooikse familieswerd uitgevoerd tot een verschillend profiel aanleiding gaf! Het gegeven dat bij de staken bij de erfenis van Adriana Cool, Guillelmus De Dobbeleer en zijn kinderen niet vermeld worden, kan verklaard worden. Mogelijk hebben zij, net als de andere familieleden Cool, andere stukken grond gekregen.

[120] Stamvader Joannes 'de oude' is °voor 1552 i.p.v. 1562.

[121] Het gezin van Gasparius telde 7 kinderen, dat van Maria 13 kinderen. De parochieregisters van Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek starten vanaf 1688 (dopen) en vanaf 1700 (huwelijken en overlijdens). Ludovicus hertrouwt nog met Catharina Claes, van wie vijf kinderen.

Dobbeleer (°voor 1636), gehuwd te Gooik 1659 met Catharina Van Slaghmolen. Er zijn meiseniersbrieven van Grimbergen voor Gasparius (1699) en voor zijn zuster Maria (1716).[122] En de kinderen van Gasparius laten zich in 1736 ook nog registreren. Ook de kinderen van Maria doen hetzelfde in 1731. Het is op basis van de namen van de stravers wel duidelijk dat het meisenierschap via Catharina Van Slagmolen verder gaat naar haar nakomelingen.

Catharina Van Slaghmolen vraagt zelf in 1672 het meisenierssstatuut aan, net als Petrus Van Slaghmolen. In beide gevallen zijn de stravers dezelfde. Vermoedelijk zijn Catharina en Petrus neef en nicht.[123] Deze Petrus zal twee keer huwen en het zijn zijn zonen Philiippus (°1672) en Judocus (°1686) die als stravers worden genoemd bij de aanvraag van de kinderen van Gasparius De Dobbeleer. Hun broer Henricus Van Slaghmolen (°1674) is dan op zijn beurt straver bij de aanvraag van Gasparius, en hun vader Petrus Van Slaghmolen is de oom die straver is bij de aanvraag van Gasparius' dochter Maria.

We keren nu even terug naar Gooik waar een zekere Michael De Dobbeleer (X Maria De Schepper) in 1709 meisenier van Gaasbeek wordt. Hij wordt de zoon genoemd van Joannes en van Elisabeth Speltincx, een echtpaar dat we tot nu toe nog niet konden identificeren.[124] Stravers zijn zijn zoon Joannes en zijn *kozijn* Gasparius De Dobbeleer. Een paar jaar eerder hadden ook zijn kinderen Elisabeth en Joannes hetzelfde gedaan, met als stravers Philippus en Gasparius De Dobbeleer, die *kozijns* genoemd worden. De enige Gasparius die in aanmerking komt is deze van Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek.[125] Dit betekent dus dat de vader van Michael en Ludovicus broers zouden zijn. Ludovicus is geboren voor 1636 en van Michael leiden we uit zijn overlijden –zijn leeftijd wordt vermeld, 75 jaar- dat hij rond 1638 moet geboren zijn.

Gooik en omgeving in 1693

In de volkstelling van 1693[126] in het Land van Gaasbeek komen verschillende De Dobbeleers voor: 3 in Gooik, 3 in Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek, 6 in Pamel, 2 in Gaasbeek, 8 in Sint-Kwintens-Lennik. Een groot deel van de gezinnen zijn terug te brengen tot de dorpsbewoners die we tot nog toe voor de periode 1575-1625 in deze bijdrage hebben besproken. Dit betekent echter niet een zo grote honkvastheid van deze familie, regelmatig zijn er migraties opgemerkt naar andere plaatsen in het Pajottenland en er buiten. En ook omgekeerd was er wel wat beweging, zoals blijkt uit een viertal Pamelse gezinnen die in de telling van 1693 werden opgenomen. In 1693 telt Gooik ongeveer 165 gezinnen, wat een goed beeld geeft van het aantal huizen toen en wellicht ook 100 jaar eerder.

---

[122] www.de-meisenier.be. Meiseniersslijsten van Grimbergen met als stravers (1699) Henricus Van Slaghmolen en Nicolaus Meskens 'moederlijke kozijns' en (1716) Petrus Van Slaghmolen, oom en Gasparius De Dobbeleer, broer. In 1736 worden als stravers genoemd: Philippus en Judocus Van Slaghmolen, 'kozijns'.

[123] www.de-meisenier.be De ouders van Catharina worden genoemd: Joannes en Ludovica de Beys (Gaasbeek). De ouders van Petrus zijn Gasparius en Margaretha Vrederix (Gooik).

[124] Michael De Dobbeleer is de stamvader van tak 67, Ludovicus van de uitgestorven tak H, in: www.dobbel-beker.be. De naam Speltincx is bekend in het Brusselse, niet in het Pajottenland. Het kan eventueel om een foutieve weergave van de naam Pletincx gaan, en dan komt het echtpaar Joannes De Dobbeleer (XJuliana Pletincx) in zicht. Dat voornamen soms verkeerd in de meiseniersslijsten verschijnen, blijkt bv. uit de aanvraag van de kinderen van Maria De Dobbeleer (X Petrus Thibaut) in 1739, het betreft hier echter Elisabeth, de dochter van Michael. Verder onderzoek moet dit scenario nog bevestigen.

[125] Vermoedelijk is Philippus De Dobbeleer die hier genoemd wordt, deze die te Gooik in 1710 huwt met Maria Beauverlé, met o.a. een Joannes de Slaghmeulder als getuige.

[126] J. Caluwaerts, R. Jammart, Het Land van Gaasbeek in 1693, 2012.

De Dobbeleer in het Land van Wedergrate

Wanneer men de oudste parochieregisters van Gooik bekijkt, komt men nog verschillende andere namen De Dobbeleer tegen, die blijkbaar op het eerste zicht niet verwant zijn aan de twee reeds beschreven families. Op basis van verdere gegevens uit Meerbeke, Denderwindeke, Pollare en Neigem –alle in het Land van Wedergrate[127]- en Lieferinge, kon deze familie verder gereconstrueerd worden. Het gaat om het gezin van Joannes De Dobbeleer (°V 1540, +na 1604)[128], gehuwd voor 1576 met Guillelma Van den Broecke, van wie volgende kinderen:

- Maria (°V 1565, +Meerbeke 1627) X Brussel 1585 Egidius Van Bruyseghem (+na 1611, voor 1616)[129]
- Rutger (°V 1578) X voor 1598 Margaretha NN
- Martina (°V 1560, +na 1614) X1 Judocus Van Belle (+V 1585), X2 Adrianus Eylenbosch (+V 1607)
- Barbara (°V 1570, +na 1627) X V 1590 Jacobus Bossuyt
- Juliana (°V 1575, +Meerbeke 16.10.1637) X G 1595 Egidius Craenenbroeck (+V 1625)

1/Maria huwde met de griffier van het Land van Wedergrate. Zij krijgen zes kinderen[130]:

- Martina, X1 Meerbeke 6.2.1621 Joannes Van der Brugghen, X2 Cornelius Van Papegem
- Adriana (°V 1589, +Vollezele 7.4.1678), X Meerbeke 2.6.1609 Martinus Thienpont (+Vollezele 8.2.1670)[131]
- Barbara, X Christianus Evenepoel
- Petronella, begijntje te Gent
- Gasparius, X Meerbeke 4.6.1618 Gasparina Evenepoel, met kinderen
- Joannes, kapelaan

Egidius Van Bruyseghem is peter te Gooik 1592 (25/6) bij een kind van Carolus Goossens (X Maria NN). Maria De Dobbeleer *uxor … ex nygem* is meter te Gooik in 1611 (21/5, bij een kind van Jacobus Kueps X Anna NN).

Uit de schepenbrieven van Neigem[132] vernemen we dat Gillis Van Bruyseghem[133] in 1599 een onbehuisde hofstede of *hoplochtinck* koopt. Zijn weduwe *Maeyken* De Dobbeleer verkoopt in 1620 en in 1623 telkens een hofstede. In 1621 wordt hun zoon Gasparius als griffier van het Land van Wedergrate genoemd. Maria De Dobbeleer wordt in mei 1616 genoemd als *Yeken sDobbeleers weduwe wijlent Gillis* Van Bruyseghem.[134]

---

[127] Deze heerlijkheid grensde aan de heerlijkheid Gooik, maar lag binnen het graafschap Vlaanderen.
[128] Joannes De Dobbeleer *ex lieferinge*, wordt in 1606 (7 mei) genoemd als getuige bij een kind van Arnoldus Van Lathem en Juliana Bellemans.
[129] Sommige bronnen spreken van +29.6.1615. Het is niet duidelijk van waar dit juist komt.
[130] Familiesamenstelling van Neigem (www.rikvanhauwe.be). Maria De Dobbeleer wordt bij een doop te Gooik in 1611 ook ex Neigem genoemd, zij heeft dus daar een tijd gewoond. Joannes is kapelaan van de kapelanie van het kasteel.
[131] Gegevens op basis van de index parochieregisters Vollezele. De ondertrouw had ook plaats te Vollezele in februari 1609.
[132] Schepenbrieven Neigem, dd. 14.1.1599, 29.12.1620 en 4.5.1623 (www.rikvanhauwe.be)
[133] Hij wordt nog in 1599 genoemd in de schepenbrieven van Pollare, ook in 1598 i.v.m. een rente aan Joannes Van Craenenbroeck, en in 1605 i.v.m. een koop van een stuk grond te Meerbeke. In: www.rikvanhauwe.be
[134] Schepenbrief Denderwindeke 1573. In de marge staat een afbetaling aan haar uit 1616. In: www.rikvanhauwe.be. Rik Van Hauwe schrijft er in een voetnoot bij *Ydeken De Dobbeleer, filia Jans*.

Maria De Dobbeleer wordt verkeerd als zuster genoemd van Joannes De Dobbeleer (X Jacobina).[135]

2/Rutger De Dobbeleer huwde met Margaretha NN, en van hen zijn er twee kinderen geboren in Gooik:

- Martina, °G 1598 (Egidius De Hauwer, Martina *uxor* Adrianus Eylenbosch (=tante))
- Elisabeth, °G 1599 (Joannes Pijpenborch, Elisabeth Maruyns)

3/Martina huwde een eerste keer met Judocus Van Belle (+voor 1585), en nadien met Adrianus Eylenbosch (+na 1598, voor 1607). Martina wordt als *vidua adrianus vandenbosch* (=foutieve transcriptie) de meter van een kind van Egidius Neetens (X Catharina Cruenens) in 1607 (30 mei). Zij wordt ook nog genoemd in 1614 (4 Juni) bij een kind van Joannes Van Lathem (XMaria Appelmans) en in 1610 bij een kind van Arnoldus Van Lathem (X Juliana Bellemans).[136]

In een schepenbrief van 1585 uit Meerbeke[137] is er sprake van de verdeling van de nalatenschap van wijlen *Pieter* Van Belle en *Willemyne* sDonckers. Een deel gaat naar *Aert* Van Belle, een deel naar Cornelius Van Belle, en een deel naar de kinderen van *Joos* Van Belle (+, X Martina De Dobbeleer, ook haar tweede echtgenoot wordt genoemd). Als voogd voor deze kinderen wordt *Jan* De Dobbeleer genoemd (=hun grootvader).

4/Barbara huwde met Jacobus Bossuyt en samen kregen ze volgende kinderen[138]:

- Joannes, °ca 1595
- Bernardus, °Lieferinge 3.1.1601 (Bernardus De Dobbeleer, Anna Bossuyt)
- Jacobus, °Lieferinge 1.1.1604 (Joannes De Dobbeleer (=grootvader), Maria De Dobbeleer (=tante))
- Maria, °Lieferinge 22.5.1610 (Nicolaas Segers, Maria De Dobbeleer (=tante))
- Adrianus
- Guillelmus
- Petrus
- Anna, °ca 1590

Bij de doop van een kind van Adrianus Bossuyt in 1631 is Gasparius Van Bruyseghem, neef van Adrianus, de doopgetuige. Barbara De Dobbeleer is samen met haar zus Martina doopgetuige bij een van de kinderen van Egidius Neetens (X Catharina Cruelens).[139]

---

[135] www.dobbel-beker.be. Als overlijdensdatum wordt er 29.8.1615 gegeven. Egidius Van Bruyseghem en zijn vrouw zouden beiden bijgezet zijn in de O.L.Vrouwekerk van Meerbeke. Dit is gebaseerd op het onderzoekswerk van K.H. von Dobbler. Uit het eerdere manuscript van Delsaux uit 1892 volgt dan de foutieve toewijzing van Maria aan 'Jan De Dobbeleer die huwde met Anna Goossens, weduwe van Hans Van Lathem' (zijn bron was manuscript 879 van het bekende Fonds Goethals).

[136] Zoals verder zal blijken was Martina een achternicht van Joannes en Arnoldus.

[137] Schepenbrief Meerbeke, dd 28.12.1585 (www.rikvanhauwe.be)

[138] Familiesamenstelling Denderwindeke 1600 tot 1805 (www.rikvanhauwe.be). Het is onduidelijk over welke Bernardus De Dobbeleer het gaat in 1601. Rik Van Hauwe vermeldt Barbara als een dochter van Joannes die in 1574 het goed van Gavere kocht.

[139] *Barbara uxor jacobus … tot herfelenck* is getuige in 1609 (2 april). Vermoedelijk gaat het hier om een foutieve transcriptie van Lieferinge. In de Latijnse transcriptie van Juwet staat er '…' (geen plaatsnaam).

5/Juliana[140] huwde te Gooik in 1595[141] met Egidius Craenenbroeck. Als getuigen treden op Adrianus Eylenbosch (=schoonbroer) en Henricus Craenenbroeck. Zij krijgen zeker twee kinderen, Adrianus en Maria, die genoemd worden in een schepenbrief van 1625 als kinderen van wijlen *Gillis* Van Craenenbroeck. Ze erkennen met toestemming van hun moeder Juliana De Dobbeleer een rente aan Martinus Thienpont (XAdriana Van Bruyseghem (=nicht)). In 1632 zijn er nog tienden op de hofstede en *erfve* toebehorende aan de weduwe *Gillis* Van Craenenbroeck.[142]

Het is opvallend dat de vijf kinderen van Joannes op verschillende plaatsen[143] wonen:

- Maria eerst in Neigem, maar nadien in Meerbeke
- Rutger in Gooik, hij overlijdt er vermoedelijk op jonge leeftijd
- Martina in Meerbeke
- Barbara in Lieferinge
- Juliana in Meerbeke

Regelmatig worden ze als doopgetuigen genoemd in Gooik, alhoewel er dus blijkbaar geen familierelatie is met de familie van Joannes (X Jacobina) of met de meiseniersfamilie van Joannes (X Petronella Cool).

Nog een interessante familie die uit de Gooikse parochieregisters komt zijn Gerardus Neeten, die +na 1604, X voor 1573 Maria De Dobbeleer(°voor 1553, +na 1604).

Hun dochter Gasparina (°voor 1573) huwt te Gooik in 1593 met Gasparius Pielens. Hier komen er zeven kinderen met grootmoeder Maria De Dobbeleer als getuige bij het oudste kind (1594), en grootvader Gerardus Neetens bij een kind in 1600. Bij het jongste kind wordt dus nog Martina De Dobbeleer (X Adrianus Eylenbosch) genoemd als meter.

Hun zoon Egidius huwt te Gooik in 1603 met Catharina Cruelens, van wie er zeven kinderen worden geboren. Bij twee ervan treden terug Martina en haar zus Barbara op als doopmeters. Egidius Neeten en zijn vrouw zijn beiden doopgetuigen bij kinderen van zijn zus Gasparina. Grootvader Gerardus is hier peter in 1607, grootmoeder Maria De Dobbeleer –haar familienaam wordt niet genoemd- in 1604. Bij het oudste kind van Egidius (1594) wordt Joannes De Dobbeleer genoemd.

Als we de verschillende namen van de doopgetuigen naast mekaar leggen, kunnen we hieruit afleiden dat Martina en Barbara De Dobbeleer wellicht nichten zijn van Egidius en Gasparina Neeten, en dat dus hun respectievelijke vader, Joannes, en moeder, Maria, broer en zus zijn.[144]

---

[140] Juliana De Dobbeleer wordt op www.dobbel-beker.be genoemd als dochter van Judocus (zoon van Judocus en Joanna Van Winterbeke). De bron hiervoor was het eerdere 19de eeuwse werk van Delsaux.

[141] De ondertrouw had plaats op 15.12.1595, de trouw op 14.1.1596. De twee getuigen treden op bij de ondertrouw, bij de trouw wordt enkel Adrianus Eylenbosch genoemd.

[142] Wettelijke passeringen Meerbeke, 27.12.1625 en 1632 (www.rikvanhauwe.be).

[143] De parochieregisters van Meerbeke starten vanaf 1609 (°,+,X), deze van Lieferinge vanaf 1599 (°), 1627 (+) en 1647 (X). Buiten de gegevens die hier al vermeld zijn, lijken er geen 17de eeuwse De Dobbeleer te zijn. Voor Neigem en Denderwindeke zijn de familiesamenstellingen van Rik Van Hauwe gebruikt.

[144] Gerardus Neeten (X Maria De Dobbeleer) wordt op www.dobbel-beker.be –met als bron Delsaux- genoemd als dochter van Judocus en Joanna Van Winterbeke. Verder onderzoek is nodig naar de wellicht correcte bronnen die Delsaux hiervoor gebruikt heeft, maar ook naar de onjuiste gevolgtrekkingen die hij soms gemaakt heeft. Zie ook A.Dobbelaer, *Uit de archieven van de familie de Dobbeler*, De Dobbel-Beker, 1974, P. 105.

Wie was Joannes De Dobbeleer (X Guillelma Van den Broecke)?

Jan De Dobbeleer, zoals hij meestal genoemd werd, had in 1572 een huis op de *hameide* (70 roeden) in Neigem dat belast werd met de 20ste penning. Jan werd zelf ook genoemd als een van de opstellers van de lijst van belastingplichtigen voor Neigem.[145]

In 1570 koopt hij een rente over van Gillis Stercke fs Claes.[146] In 1574 koopt hij de helft van een *gelege meeten huyse daerop staende in eygen* (=deel van Appelterre in het Land van Wedergrate) van de erfgenamen van Adrianus De Bruyne.[147] Drie jaar later wordt nog een *gelege en huyse in Eygene* gekocht.[148]

In 1599 koopt hij een stuk land in Neigem dat op de grens met Gooik lag. Het is blijkbaar geruild voor andere gronden. De verkoper was Arnoldus Van Lathem *soen wylen Jans*.[149]

Ook in Denderwindeke was Jan De Dobbeleer vrij actief. In 1576 verkoopt hij land waarop tienden staan, ook een cijns aan hemzelf te betalen (1 kapoen jaarlijks).[150] Twee jaar later wordt hij genoemd i.v.m. verkoop van schoofland waarvoor de koopsom 4 pond parisis bedraagt over een periode van 16 jaar (=16de penning).[151]

In 1582 treedt Jan De Dobbeleer als eiser in een proces op namens de weduwe Joannes Minne (=de vroegere griffier van het Land van Wedergrate). De verweerders beloven de achterstallige schuld te betalen, wat drie jaar later ook gebeurt.[152] Er zijn verder verschillende kopen en verkopen van Jan in de periode 1581-1596.[153] Vermoedelijk zijn er nadien nog andere transacties gebeurd waarbij hij betrokken was.[154]

Dat deze Jan De Dobbeleer blijkbaar heel wat middelen ter beschikking had blijkt ook uit de aankoop van het goed van Gavere te Denderwindeke. Dit bestond uit een groot aantal percelen dat in detail beschreven werd, en in totaal meer dan 11 bunder bestreek. Het werd gepacht door een zekere Gillis Rebbe en was sinds 1574 eigendom geworden van jonkheer Nicolaas Van Gavere, heer van Peer. Hij had dit gekocht van Coenraat van Gavere, *proost van Sinte Marten ende canonick van Sinte*

---

[145] 20ste penning Neigem in 1572 (www.rikvanhauwe.be). Dit was een oorlogsbelasting opgelegd door de Spanjaarden.
[146] Schepenbrieven anno 1570 omtrent Neigem, dd 7.2.1570 (www.rikvanhauwe.be). De rente bedraagt 20 stuivers/jaar en dient betaald te worden door *Jan* Pannins, bezet op zijn behuisde hofstede in Neigem.
[147] Schepenbrieven anno 1570 omtrent Neigem, verkoop anno 1574, ingeschreven in 1582 (www.rikvanhauwe.be). Op de grond staat nog een kerktiende en een tiende voor de kapelaan van Eygen. Ze is ook gebruikt als onderpand voor een af te betalen lening door wijlen Adrianus De Bruyne.
[148] Schepenbrieven anno 1577, dd 14.11.1577 (www.rikvanhauwe.be). Deze schepenbrief werd genoteerd in 1582, naar een kopij van een brief uit 1577.
[149] Schepenbrieven anno 1599 omtrent Neigem, dd 14.1.1599 (www.rikvanhauwe.be). Arnoldus Van Lathem was de pachter van het hof te Merghelingen in Gooik. Het stuk grond is ½ bunder en 25 roeden groot.
[150] Schepenbrieven Denderwindeke, dd 13.7.1576 (www.rikvanhauwe.be). Het betreft hier drie *lijnen* schoofland. De nieuwe eigenaar is *Ingel* Van Vrechem.
[151] Schepenbrieven Denderwindeke, dd 9.1578 (www.rikvanhauwe.be). Het schoofland is een dagwand groot.
[152] Proces sentencies van de vierschaar van Wedergrate, dd 27.4.1582 en 6.11.1585 (www.rikvanhauwe.be). De verweerders zijn Steven Stalpaert en zijn *huysvrouwe* Martijne Neckebroeck.
[153] Schepenbrieven Denderwindke (www.rikvanhauwe.be). Op 18.9.1581 koopt hij land en meers, op 27.2.1596 koopt hij een stuk land, op 24.6.1591 koopt hij stukken land en meers en een behuisde hofstede, op 17.4.1596 verkoopt hij een behuisde hofstede te Denderwindeke *daer geert de tant placht te woenen.*
[154] De periode 1600-1625 voor de schepenbrieven van Denderwindeke was niet beschikbaar.

Lambrecht tot Luydick.[155] De koopsom bedraagt 1525 Rynsgulden (=meer dan 250 ponden groten) die blijkbaar wat later door Jan De Dobbeleer betaald worden aan Joannes Colyns die optreedt namens Nicolaas van Gavere. Op de verschillende percelen staan verschillende tienden en cijnsrenten. De koper neemt deze sommen ten zijner laste. Uit de verkoopovereenkomst blijkt nog dat Jan De Dobbeleer toen al gehuwd was met *Willemijne* vanden Broecke, dochter van Anthonius en jonkvrouw Joanna van Gavere. *De voorste Jan De Dobbeleer opt verbant van synen persoon ende goet in sekere stelt op … goeden binnen de stede van Edingen ofte lande van Henegauwe.* We menen hieruit af te leiden dat Jan bezittingen in Edingen als onderpand gebruikt. Wellicht was zijn echtgenote ook zelf verwant aan de familie van Gavere waarvan hier sprake is.

Bevingen en Prindaele

Op de Ferrariskaart waarop het noordwesten van Gooik te zien is, ziet men op de grens met Neigem het gehucht Prindael en het gehucht Bevingen liggen, net onder het Hackaertbos. In de schepenbrieven van Neigem komt men Prindael en Bevingen tegen als aparte heerlijkheden.[156]

In een akte uit 1604 registreren de baljuw en de leenmannen van Prindaele de verkoop van meersland.[157]*Jan De Dobbeleer soon wijlen Joos*, verschijnt er in het bijzijn van *Gillis* Van Bruyseghem *in huwelijck hebbende Marie De Dobbeleer de voorseyde Jans oudste dochter*. Er wordt meersland verkocht te Prindael aan Arnoldus Van Lathem, zoon van Joannes. We komen uit dit archiefstuk dus te weten dat de Joannes De Dobbeleer (X Guillelma Van den Broecke), een zoon was van een zekere Judocus. Zowel Joannes als zijn dochter Maria waren dus in het bezit van een achterleen van Prindael.

We mogen uit dit alles afleiden dat de hier genoemde Judocus De Dobbeleer (°voor 1520), niemand anders is dan de echtgenoot van Joanna Van Winterbeke. Arnoldus Van Lathem die hier genoemd wordt als koper van het leen, en ook al bij een verkoop in 1599 genoemd werd, was de zoon van Joannes Van Lathem (°ca 1530), gehuwd met Catharina Van Winterbeke. Deze laatste was de zus van Joanna, zodat Joannes De Dobbeleer dus in beide gevallen verkocht aan zijn neef. Een zoon van Arnoldus, zal huwen met Anna De Dobbeleer, dochter van Joannes (X Petronella Cole). Zoals al aangegeven behoorde deze laatste familie tot een aparte meiseniersfamilie, en is het dus de familie Van Lathem die als het ware beide families bij elkaar brengt.

Als we nu nog eens het 19de eeuwse onderzoekswerk van Delsaux en de latere correcties door K.H. von Dobbeler van naderbij bekijken dan vinden we hier in ook al het echtpaar Judocus De Dobbeleer (X Joanna Van Winterbeke) terug met hun kinderen *Peeter, Joos, Jan, Dierick*, Nicolaas en Maria. Maria is gehuwd met Geerens Nietens (=Gerardus Neetens), die we hiervoor al hadden kunnen

---

[155] Schepenbrieven Denderwindeke, dd 20.5.1574 (www.rikvanhauwe.be). Op 26.4.1576 verkoopt Nicolaas van Gavere zijn eigendom aan Jan De Dobbeleer. Hieruit vernemen we dat Nicolaas en Coenraat broers waren, Coenraat wordt nu *domheer ende proost van collegial der kercke van St. Marten tot Ludicke genoemd*. De tiendenheffers zijn o.a. de Armen van Denderwindeke, de Armen van Sint-Nicolaas (Gent), het klooster van Vicoigne. De cijnsrenten worden o.a. betaald aan de heer van Wedergrate, aan *den Hove* van Lieferinge, aan de heer van ter Rijst.

[156] Men spreekt van de heerlijkheid van Prindaele (17.3.1570) en van de heerlijkheid van Sint-Wauwere, dat blijkbaar slaat op o.a. de bossen in Neigem onder Bevingen. Jonkheer Jans De Mol, heer van Oetingen, was ook heer van beide heerlijkheden in Neigem –en waarschijnlijk ook deels in Meerbeke gelegen-. In 1596 (27/2) is Jonkheer Rene De Mol, heer van het leenhof van Bevingen. Beide territoria op het grondgebied van Neigem zijn dus op een bepaald moment in leen gegeven aan de heer van Oetingen –of hij heeft ze gekocht- en aan de lenen waren heerlijke rechten verbonden, inbegrepen ook een eigen leenhof. Men kon dus ook achterlenen geven aan lokale inwoners.

[157] GO Meerbeke, nr. 0000 232, dd 1604. (ook in De Dobbel-Beker, 2017, P. 83).

benoemen als zuster van Joannes (X Guillelma Van den Broecke). Petrus was gehuwd met Elisabeth Machiels (met drie kinderen), en Dierick (X Barbara de Kempeneer) is de raadsheer van Brussel, die later met zijn familie naar Hamburg zal emigreren. Het enige wat nog opvalt is dat men de zonen *Joos* (=Judocus) en *Jan* toen verwisseld heeft.

De correcte afstamming van Judocus De Dobbeleer (°voor 1520), gehuwd voor 1540 met Joanna Van Winterbeke is als volgt:

- Petrus, +voor 1572, X Elisabeth Machiels, van wie: Henricus, Elisabeth en Catharina.
- Joannes, °voor 1540, +na 1604, X Guillelma Van den Broecke, van wie: Maria, Rutger, Martina, Barbara en Juliana
- Judocus[158], °voor 1540, +voor 1592, X Catharina Goossens, van wie: Joannes, *Dierick*, Carolus, Arnoldus en Catharina.
- Dierick, °ca 1540, +1611, X Barbara de Kempeneer[159], van wie negen kinderen
- Nicolaas, °voor 1557, x NN, van wie Anna
- Maria, °voor 1553, +na 1604, X Gerardus Neetens, van wie Gasparina en Egidius.

Van de kinderen Judocus en Maria vinden we sporen in Gooik. Petrus wordt genoemd in Beersel, Joannes is vooral actief in het Land van Wedergrate, Dierick in Brussel en later in Hamburg. Wanneer hun achterkleinkinderen geboren worden en verschijnen in de parochieregisters treffen we vaak nog nichten en neven van hun ouders aan als doopgetuigen.[160]

Leo Lindemans geeft in Eigen Schoon en de Brabander wel de zonen Dierick en Jan bij Joos De Dobbeleer en Joanna Van Winterbeke. Bij zoon Dierick (X Barbara de Kempeneer) geeft hij een aantal kinderen correct maar vermeldt ook Dierick alias Jan De Dobbeleer (X Catharina Eylenbosch) als zoon. Bij deze laatste worden dan enkele kinderen van Joannes De Dobbeleer (X Catharina Goossens) foutief vermeld. Aan zoon Jan wordt een huwelijk met Beatrix de Beijs toegeschreven. Op basis van de argumenten die hiervoor al werden beschreven, kloppen een aantal gevolgtrekkingen van Lindemans duidelijk niet.

Het is een boeiende ontdekkingsreis geworden in het Middeleeuwse Gooik in de periode na de Spaanse herovering van onze streken. Op basis van transcripties van de oudste nog beschikbare parochieregisters, op basis van daarbij aansluitende schepenbrieven, door verder aan te vullen met de aanvragen van het meisenierssstatuut en door te vergelijken met enkele andere oudere bronnen, zijn we er in geslaagd om het kluwen aan De Dobbeleers in dit dorp te ontwarren. Vele stambomen komen er samen, voor andere is nog verder onderzoek nodig. Zo lijkt ook het naburige Sint-Kwintens-Lennik een heel interessante plaats te zijn met verschillende De Dobbeleers, en met aanwijzingen van een mogelijke relatie met Gooik. Dit wordt meteen het onderwerp van een volgende bijdrage.

Marc Van Stappen, 2020, www.stap-brug.be

[158] Eerder al was Catharina Goossens vermeld als weduwe van Judocus De Dobbeleer.
[159] Zie de voorouders van Barbara de Kempeneer in L. Lindemans, Aanvullingen bij de genealogie Evenepoel, eigen Schoon en de Brabander, 1988, P. 415
[160] Vermoedelijk is Barbara Neeten bij een kind van Joannes De Dobbeleer (X Jacobina) ook een nicht van Joannes.